

Edinost

**BOJ PROTI PREOSTANKOM
FAŠIZMA — PROTI ČRNI RE-
AKCIJI — JE BOJ ZA MIR IN
VARNOST V SVETU!**

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

“Authorized as second class mail,
Post Office Department, Ottawa”

Let. 4. St. 180. Cena 5 c. TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, SEPTEMBER 18TH, 1946. Price 5c. Vol. 4. No. 180.

Od zablode in oportunističnega izdajstva

Poročila, ki jih je prineslo reakcionarno časopisje trdijo, da se je dr. Maček mudil v Ottawi in imel pogovor z gotovimi krogi. Preko prevajalca je izrazil nado, da bi rad videl, da bi zavezniški prekinili odnose z vlado maršala Tita, in tako prožili pomoč, seveda po njegovem mnenju, “demokratskim silam” takozvane njegove stranke, ki da predstavljajo znotraj Jugoslavije 95 odstotkov ljudstva v Hrvaški.

Kot za razlog, da je prišel iz Pariza v Združene države se navaja, da je prišel na takozvani “sabor” ameriških Hrvatov (Paveličevcev in svojih pristašev), kateri se je vršil dne 1 in 2 septembra t. l. v Chicago. Na tem “saboru” pravijo, da je zelo malo govoril. Dejal je, da je v Jugoslaviji bilo boljše za časa nemške in italijanske okupacije ter za časa Paveličevega in Nedičevega režima, kot je danes! To je zadrževalo, da omenjeni “sabor” da obsodi Jugoslavijo, kateri bi jo bil obsodil prav tako brez njegove prisotnosti, ker tako je trdila že prej mišerna skupina njegovih somišljenikov.

Iz Chicaga, kakor je razvidno, je odšel naprej v Ottavo. Poleg že omenjenega je dejal, da on živi samo zaradi tega, da bi mogel iz Pariza voditi odpor “diktaturi maršala Tita”. Tako je izjavil ta navodni “zakoniti” vodja — Maček.

in vendar to kar on pravi, ni tako važno, ker je vse to že neštokrat ročeno z strani njegovih kolovodij. Važno je to, da je pojasnil v Ottawi, kakšen je njegov namen in zakaj je prišel v Ameriko. Jasno je kot beli dan, da ni prišel informirati tukajšnje izseljence o stanju stvari v Jugoslaviji, kakor on trdi. Prišel je v informirati kanadsko in ameriško reakcijo, kako naj dvigne čimveč prahu proti resnici. Kajti resnica je, da je velika večina hrvaškega naroda izločila iz svoje sre-

dine Mačeka, Paveliča in njim podobne, da je na strani svoje svobodne Ljudske republike Hrvaške, da v novi svobodni družbenosti z ostalimi svobodnimi narodi Jugoslavije gradi srečen in svobodni dom.

Toda resnica je pa tudi, da Maček ne more govoriti o stanju stvari v Jugoslaviji. Vse kar bi mogel povedati, če bi hotel priznati resnico je to, da bi povedal, kako je sodeloval z zloglasnimi vstaji in fašističnimi okupatorji proti lastnega naroda in narodom Jugoslavije kot celote. Potem, ko je bilo za tako sodelovanje popolnoma onemogočeno, on se je pod zaščito fašističnih okupatorjev bajeonetov umaknil skozi Avstrijo in Italijo v Francijo. V Francijo je prišel zato, kakor pravi, da nadaljuje sodelovanje z onimi silami, ki so ga zaščitile pri umiku iz Jugoslavije. Kako naj potem on govori o stanju stvari v Jugoslaviji?

O stanju stvari v Jugoslaviji, govore svobodni njeni narodi. Ti narodi so spregovorili jasno in glasno, kdo je Maček, kdo so ti takozvani “zakoniti” vodje, kaj so delali in kakšno odgovornost znajo za številne žrtve. Seveda Maček in njemu podobni neomejujejo žrtve vstajev, nemškega in italijanskega fašizma, ker so tudi sami sokrivci.

Naši izseljenci, kateri so pripravili vroča tla za prejšnjega fašističnega oprdo Glinia, so pripravili in bodo pripravili prav tako tudi za Mačeka. To je doživel takoj prvi dan v Hamiltonu, kjer so ga izseljenci sprejeli, če tudi ob spremljanju policije, z zadržanjem, ključem in žvižganjem. Peščica njegovih somišljenikov se je popolnoma izgubila med močnimi ključem večine naših izseljencev, ki so zahtevali izgon fašističnega priptepca. Tako čast mu je poklonil narod v stari domovini in z tako častjo, so ga sprejeli in ga bodo sprejeli povsod naši izseljenci.

Govor Wallace zadela v živo imperialistično reakcijo

New York — Kakor razvidno iz poročil dnevnega časopisja je govor, ki ga je podal ameriški delegat tajnik za finance Henry A. Wallace pretekli petek, je izzval razne komentarje z strani državnih in drugih političnih krogov. Menda pa nihče drugi, kakor James F. Byrnes, ameriški državni tajnik in načelnik ameriške delegacije na mirovni konferenci 21. narodov, sedaj v Parizu, se čuti močno poraženega vsled dejstva, da je Wallace v svojem govoru odločno razkrinjal sedajno vnanjo politiko Združenih držav, kot politiko, katera gre za tem, da se polasti svetovne dominacije ter obkoljuje na vseh važnih strateških zunanjih točkah Sovjetsko zvezo. To je kakor razvidno razburilo imperialistično reakcijo, katera zahteva od predsednika Trumana, češ da pojasni, če je odobrila govor Wallacea, kakor je izjavila na konferenci časnarskih poročevalcev, ko je dejal, da je čital njegov govor in da se ta ujema z vnanjo politiko Združenih držav. Posebno so razburjeni britanski imperialistični krogi na to, ker je Wallace v svojem govoru zarezal močno potezo izmed politike britanskega imperalizma, kateri si skuša ohraniti življenje s zasego tujih teritorijev v namenu, da vzpostavi svojo nadvlado, ter stvarmi za zgraditev trajnega mira.

Wallace je opozoril javnost na dejstvo drzne in sovražne kampanje proti Sovjetski zvezi. To kampanjo je nazval kot kampanjo britanskega in ameriškega imperalizma za vzpostavitev monopolistične nadvlade v svetu. Ta stavek njegovega govora se do cela ujema s izjavo Sovjetske zveze nedavno pred tem, v kateri je izjavila, da politika britanskega in ameriškega imperalizma gre za tem, da zaseže krog in krog v svetu važna strateška mesta in vzpostavi svoj imperialistični monopol. Wallerov govor je torej

močno potrdilo tega kar je naglasila Sovjetska zveza in pa tudi dokaz, da se gre ameriški delegaciji na čelu z Mr. Byrnes-om in britanski na čelu z Mr. Bevin-om na mirovni konferenci, ne za pravično zgraditev miru in varnosti v svetu, temveč za vzpostavitev imperialistične nadvlade v svetu. Vsled tega nastajajo sporna vprašanja pri vsakem podvzetju na mirovni konferenci, ker te delegacije delajo popolnoma nasprotno podvzetju sovjetske delegacije, katera odločno zastopa načela uveljavljena v krimski in potsdamski deklaraciji. Sovjetsko časopisje komentirajo govor Wallacea, pravi, da celo Wallace ni mogel zanikati očitno nevarno britansko in ameriško imperialistično militaristično politiko za svetovni mir.

AKO BI BILA JUGOSLAVIJA TO, KAR SI REAKCIJA ŽELI, BI NE BILO SPORA

Trst, 13 sept. — Jugoslovanski vojaki, katere so aretirale zavezniške vojaške oblasti pod pretežno, da so bili zapleteni pri eksploziji ročne granate, ko je zavezniška vojaška policija brutalno nastopila proti zbrani ljudski množici dne 8 septembra, so bili danes izpuščeni.

Ministrski predsednik maršal Tito je v zvezi z tem dogodkom dejal v intervjuu, ki ga prinaša Tanjug, naslednje: “Zamislimo si trenutno, da je Jugoslavija namesto države, kjer se danes izvaja resnični program Ljudske fronte — država, ki bi bila pripravna izročiti svojo ekonomijo v roke Anglosaksonskim imperialistom. Zagotovo da bi ne bilo tedaj nobene kritike in tudi ne bi se dogajali razni dogodki, kateri otekočajo odnose Jugoslavije z nekaterimi velesilami.”

Gotovi reakcionarni krogi v Združenih državah, katerim je prišel zračni incident kakor naročilo za drzno obmetavanje zoper Jugoslavijo, so odšli tako daleč, da so dvignili drzni reakcionarni prah proti pošiljanju pomoči z strani UNRRE.

Tej reakcionarni prašni in smrdjivi gonji, se je pridružil “King” Joseph P. Ryan, vodja reakcionarne unije mornarjev International Longshoremens Association v New Yorku, kateri je podal izjavo, da mornarji ne bodejo tovorili blago namenjeno za Jugoslavijo. Resnica pa je ravno narobe. Namreč

lastniki paroplovne družbe so ukazali, katere so aretirale zavezniške vojaške oblasti pod pretežno, da so bili zapleteni pri eksploziji ročne granate, ko je zavezniška vojaška policija brutalno nastopila proti zbrani ljudski množici dne 8 septembra, so bili danes izpuščeni.

Izjava maršala Tita v tem oziru je samo dosledni odgovor na vzkroke za drzne provokacije in lažnjivo obmetavanje z strani črne in skrajne reakcije.

Delegacija prispela v domovino

Delegacija Sveta kanadskih južnih Slovanov in dosedaj ustanovljenih strokovnih grup, katerih namen je delati na kolektivni povrnitvi izseljencev v stari kraj, se je prav dni javila iz Beograda, da je srečno prispela v domovino prve dni tega meseca.

Delegacija se je izkrcala iz parnika v Trstu dne 2 septembra in od tukaj nadaljevala pot v Ljubljano, kjer je bila sprejeta od predstavnikov vlade Ljudske republike Slovenije, na kar je odpotovala v Beograd.

Delegacijo sestavljajo kakor je že poročano, Stevo Serdar, Jure Šaban, Nikola Kumbol, Mate Volarič in Stanko Josipovič, katere namen je, da z oblasti FLRJ uredi vprašanje povrnitve izseljenjskih delovnih grup.

Iz Urada:
S. K. J. Slovanov.

Pa menda nas ne boste ignorirali — Molotov

Pariz, 14 sept. — Sovjetski minister za zunanje zadeve, Vječislav Molotov, je zvrnil pozornost mirovni konferenci 21. narodov na gotove znake, ki kažejo, kako si posamezne delegacije dovoljujejo delati tako, da bi pri važnih in resnih vprašanjih ignorirali ali pa naglasovale delegacijo Sovjetske zveze. To je ena od zelo nevarnih iger, je opozoril Molotov, ki nas spominja na igro bivše Lige Narodov.

Molotov je govoril na zasedanju komisije za določanje razmejitev med Jugoslavijo in Italijo, ter posebno odločno zavrnil predlog Anglije in Amerike, ki ga tako strastno podpira Avstralija, kateri določa “internacionalizacijo pristanišča Trsta”, ter imenovanje posebnega guvernerja za to po tem predlogu znano “svobodno ozemlje”. Molotov je dejal, da ta predlog v bistvu ne pomeni ničesar drugega, kakor željo gotovih sil, katere delajo v tem, da bi vzpostavile svoje baze na strateških točkah z vrha, da bi stopnjena uveljavljale svojo politično imperialistično dominacijo. Prav zaradi tega se tudi bore proti določbe vetiranja, kako bi svoje cilje čim bolj z lahka dosegle. Pristanišče Trst, če ima postati svobodno dostop državam, ki so v njegovem neposrednem zaledju, tedaj je pravično, da si notranjo oblast vzpostavi tam živeče ljudstvo, toda druge uredbe kot carinarstva, varnost za promet itd, pa spada pod oblast Jugoslavije.

Govorec o tem vprašanju, Molotov je dejal, da se z kolonialnimi narodi pod oblastjo Anglije, postopa kot z otroci. Delegacije zapadnih držav bi se morale zavedati, da si nikakor ne moremo dovoliti upoštevati principe demokracije iz 19. stoletja, ter jih uveljavljati za 20. stoletje. Nahajamo se pač v 20. stoletju, torej stoletju nove dobe. Zato je tudi že čas, da se tudi dela v duhu novega načina in nove demokracije.

Uspesi tekmovanja slovenskih rudnikov

RUDNIK HRASTNIK SI JE PRIBORIL PRVO MESTO

Tekmovalna komisija slovenskih rudnikov je pred dnevi razpravljala o rezultatih tekmovanja v mesecu juniju in prišla do naslednjih zaključkov:

V junijskem tekmovanju si je priboril prvo mesto rudnik Hrastnik, drugo mesto rudnik Trbovlje in tretje mesto rudnik Zagorje.

Tekmovanje je obsegalo vse točke programa, ki sta ga sestavila rudnika Trbovlje in Zagorje.

Prvak tekmovanja, rudnik Hrastnik, je povečal storitev za 4.23 pro centa, odstotek debelega premoga pa za 16.72 pro centa. Na jamskem lesu je prisedil 21.74 pro centa ter od dosegljivih 1412 točk dosegel 993 točk.

Rudnik Trbovlje, ki stoji na drugem mestu, je znatno zboljšal varnost pri delu in znižal obratne stroške za 8.19 pro centa. Skupno število brezplačno opravljenih ur za socialne namene je znašalo 10.879. Rudnik je dosegel 990 točk.

Rudnik Zagorje, ki je na tretjem mestu, je zboljšal kakovost premoga za 24.4 pro centa, znesek brezplačnih ur za socialne namene pa znaša 202.094 din. Rudnik je dosegel 968 točk.

Četrto mesto je tekmovalna komisija prisodila rudniku Zabukovca, ki je zmanjšal obratne stroške za 17.76 odstok ter kljub jamskemu pritisku, nevarnosti ognja in eksplozivni povečal rudniško storitev za 5.50 odstotkov. Rudnik je dosegel 880 točk.

Na petem mestu je rudnik Petrošča za 7.20 odstotek in odstotek pepela v debelih vrstah za 15 odstok. Rudnik je dosegel 865 točk.

Kot šesti je rudnik Laško je dosegel 780 točk.

Na sedmem mestu je rudnik Velenje. Odstotek neopričeno od dela izostalih delavcev se je znižal

na 0.40 odstotek, poraba električnega toka pa za 9.52 odstotek. Kljub težkim odkopnim prilikam je proizvodnja premoga v vsakem pogledu zadovoljiva.

Rudnik Velenje je že v prvomajskem tekmovanju dosegel lepe rezultate. Z uvajanjem mehanizacije je pričakovati nadaljen ugoden razvoj tega premogovnika. Dosegel je 752 točk.

Osmo mesto zavzema rudnik Rajhenburg. Porabo razstreliva je znižal za 4.69 odstotek, znesek brezplačnih ur za socialne namene pa znaša 31.072 din. Kljub zakasnelemu raziskovanju in odpiranju napredujejo dela v jami v pospešenem tempu.

Kot deveti je rudnik Kočevje povečal proizvodnjo debelih vrst premoga za 33 odstotkov. Omeniti je treba tudi znatno napredovanje v kulturno-prosvetnem delu. Rudnik je bil med vojno popolnoma uničen. Sedaj se popravila z novimi instalacijami. Poleg dnevnega kopa pridobivajo sedaj premog tudi v jami.

Tem premogovnikom sledijo št. Janž, Kanižarica, Liboje, Globoko pri Brezicah in rudniki Štrigova iz ljutomerskega in ptujskega okraja.

Poudariti moramo, da so rezultati tekmovanja izraženi v odnosu do proizvodnje meseca aprila 1946; čeprav so številke razmeroma majhne, pomenijo zadovoljivi uspeh, kajti mesec april je bil že tudi v prvomajskem tekmovanju.

K tekmovanju slovenskih premogovnikov je pristopil tudi rudnik Črna-Mežica, kjer se pridobiva sivčena ruda.

Ta rudnik ima zelo lepe uspehe v celotnem delovanju po osvojitvi. Stalno zboljšuje delovne pogoje, veča proizvodnjo in zboljšuje

kakovost.

Glede na april je rudnik zmanjšal obratne stroške za 4.10 odstotek. Proizvodnja se je dvignila za 5.42 odstotek.

V socialnem delu tekmovanja so zboljšali 12 stanovanj, mnogo so jih prečistili, pripravili so vse potrebno za zboljšanje vodovodnih naprav itd. Delavci in nameščenci so prostovoljno odstopili 83.065 din za socialne namene.

Delajo marljivo na kulturno-prosvetnem polju, kjer sodeluje 25 odstotek vseh delavcev in nameščencev. V mesecu juniju so priredili 23 večjih prireditvev.

Največ predlogov za zboljšanje dela in tehničnih naprav je izšlo iz vrst delavstva in nameščentva trboveljskega rudnika. Tudi drugi rudniki tekmujejo v predlogih, toda ponekod je bilo premalo iniciativnosti.

Splošna količina premoga, ki ga pridobivajo slovenski premogovniki, stalno narašča. Ta zadovoljivi razvoj je posledica zboljšanja splošnega gospodarskega položaja v državi.

Pri tem moramo opozoriti na težave, ki se pojavljajo pri odzemu premoga. Mislimo na premogovni prah, ki se sedaj ne izkorišča v zadosti meri zlasti v kaloričnih električnih centralah. Zaradi tega apeliramo na vse potrošnike, in prvi vrsti na kalorične centrale, da se poslužujejo tega cenelega kuriva, kar bi bilo v njihovo lastno korist, kakor tudi v korist rudarstva Slovenije.

Vodstva rudnikov se s svoje strani trudijo, da bi vprašanje premogovnega prahu rešila z oplemenitvijo, n. pr. z briketiranjem, koksiranjem in podobnim.

Prehodna mesečna zastava, ki jo je prvi dobil rudnik Rajhenburg

POMOČ UNRRE NISO MILOŠČINE TEMVEČ OBVEZNOST DO KATERE SMO UPRAVIČENI

“Borba”, vodilni jugoslovanski časopis v svoji izdaji z dne 2 septembra odgovarja ameriški reakciji, katera je podzela kampanjo, da se spreči dostavljanje nadaljne pomoči z strani UNRRE Jugoslaviji.

V odgovoru na zlobno kampanjo proti Jugoslaviji, “Borba” je podčrtala, da UNRRA ni organizacija, katera deli miloščine za eno ali drugo državo, temveč organizacija za pomoč državam, ki so največ trpele v vojni proti fašističnemu osišču.

Zatorej aktivnost UNRRE — nadaljuje ta članek — ni vsmerjena z strani ene države, ampak po svojem Svetu, katerega sestavljajo člani predstavniki tudi drugih držav. Aktivnost UNRRE je odredjena po njenem Svetu, ki je bil vzpostavljen, da organizira in odreja potrebno pomoč posameznim državam.

Mr. La Guardia, generalni direktor je sam izjavil, da dostavljene pomoči z strani UNRRE niso miloščine, ampak nasprotno samo to, do česar so jugoslovanski narodi popolnoma upravičeni.

Ameriška reakcija, katera si veliko prizadeva na tem, da izkorišča vsako in tudi najmanjše sporno vprašanje zoper Jugoslavijo, si seveda ne more kaj od jeze, ko sliši kako velik napredek so dosegli pri obnovi narodi Jugoslavije, kako je denarna valuta v Jugoslaviji edino zdrava valuta v Evropi.

Iz nato rudnik Velenje, bo v nedeljo, 11. avgusta, svečano izročeno hrastniški rudarjem — zmagovalcem v juniju.

Tekmovalna komisija.

Krvavi izgredi v Palestini se nadaljujejo

Jeruzalem, 9 sept. — Krvavi izgredi proti Židom in splošno naprednega gibanja, ki so zahtevali že veliko žrtve v prejšnjih spopadih med ljudstvom in britanskimi četami, so postali takorekó dnevno prakticiranje.

Velika Britanija, ki je dobila mandat protektorata nad Palestino po prvi svetovni vojni, ima precej trdo opravilo z pregovori izmed posameznih skupin. Kajti gre se ne samo za odpočkanje britanske vojske, ampak tudi za popolno neodvisnost od zunanjih vladarjev.

Točasno razmerje kaže močne znake, da gre odgovornost za notranji nemir in pa gonjo proti Židom gotovim krogom, kateri skušajo na ta način zadržati oblast v svojih rokah ne glede na številne žrtve. Žide se odganja na otok Ciper, kjer so razmere, kakor trdijo poročila, prav take kakor so

ih je zbral na zbirno polo, kar skupaj znaša \$190.00.

Dne 28 septembra pridedi naša podružnica zabavo v ta namen in je pričakovati, da se bo dobro obnesla.”

Dne 2 septembra sta odseka ZKS — Toronto-Oshawa — priredili skupni piknik na primernem prostoru rojaka Valetina Ručigaj, ne daleč Oshawe. Čistega dobička se je naredilo \$180.01.

Dne 14 septembra se je vršilo predavanje filmov “Osvoboditev Ljubljane”, “Vrba”, “osvoboditev Beograda” itd., tukaj v Toronto. Čistega dobička se je naredilo nad \$300.00, kar vključuje tudi vsoto \$50.00, katero je prispeval lokalni Svet kanadskih južnih Slovanov v ta namen.

Ravno, predno smo šli v tisk so nam poslali še nadaljne prispevke za x-ray aparat:

Val D'or: \$1213.55 Nič ne glej prijatelj ni pomota je ravno toliko kot je zapisano. Dosedaj najboljša naselbina in skoro gotovo bo zmagalka.

Noranda: \$101.00, Nanaimo popolnoma \$147.90, Savez Kanadskih Hrvatov, Mercol, Alta. \$10.00, Odsek V. P. Z. Bled št. 15 Mountain Park \$10.00.

Mary W. Vrhovšek, Kimberley \$50.00.

Joe Simonic South River, Ont. \$10.00.

Franc Pečarič P. O. Kaledn, B. C. \$10.00.

Kot je bilo že poročalo v zadnji Edinosti, da vsa imena bodo priobčena v eni številki, katera se bi tiskala v šestih, ali 8 straneh če bo potrebno. Vsled tga prosimo, da se nabiralec potrdijo kakor tudi prispevatelji, da bomo imeli vse podatke skupaj do 1. oktobra.

Tudi v Kirkland Lake pridno zbirajo kakor se sliši, bodo tudi oni znatno podprli akcijo in povečali fond za X-ray aparat, čeprav sedaj že ob zaključku zbirne akcije.

Nadaljno poročilo o zbirni akciji sledi v prihodnji izdaji tega lista.

Tajnik.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,

by Edinost Publishing proprietor

in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. F.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:

206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodnih člankov in dopisov se ne vrača.

Samo narodno edinstvo zmore sprečiti naval reakcije

Razburkana atmosfera v mednarodnih ozirih, katera je dosegla skoraj takorekoč višek raznih spletk, provokacij in ovir na potu k zgraditvi trajnega in pravičnega miru v svetu, postaja čedalje očitnejša. Po eni strani izločuje nazadnjaške imperialistične in reakcionarne sile, katere se pehajo po zasegi oblasti in monopola nad silami progresna in napredka — nad zgodovino, ki potuje po začetni poti napredka naprej.

Pri tem je vredno poudariti to, da sile, ki sedaj pozigajo na tretjo svetovno vojno proti Sovjetski zvezi in novim demokratijam v Evropi, so prav tiste sile, ki so poveljevale nemški in italijanski fašizem, so tiste sile, ki so napovedovale popolni poraz Rdeče armade v teku največ šest tednov in so napolnile tiste sile, ki so takoj v samem začetku dvignile kupe prahu proti krimski in potsdamski deklaraciji. Na kratko povedano sile, katere vidijo v popolnem porazu fašizma poraz podlage za nadaljne konspiracije napadalnosti na tuje ozemlje. Zato odlašanje s izročljivimi vojnih kriminalcev, zato ovire pravični rešitvi razmejitenih vprašanj, zato nova podžigalja proti Sovjetski zvezi in novim demokratijam s anti-komunističnim strašenjem, če bi ne bilo mogoče v tej razburkani atmosferi uveriti javno mnenje, da je treba rešiti v kolikor se rešiti more obsojene fašistične in profašistične elemente ter režime v gotovih državah, ki so pripravni sodelovati v novi "križarski vojni" za imperialistične interese.

Krimska in Potsdamska deklaraciji, ki sta jasno izločili v sporazumu vsak najmanjši zapletljaj med velikimi tremi svetovnimi veličinami, sta postali imperialističnim in reakcionarnim silam silno napotje. Posebno napotje pri temu je določba vetiranja, ki enako velja za vse velike sile pri spornih vprašanjih. Jasno je torej, da se gotovim delegacijam na mirovni konferenci ne gre za pravično rešitev mednarodnih vprašanj, ampak za podlago za nove in nadalje spletke, za nova in nadaljna osvajanja, za monopol, za nadvlado.

Toda po drugi strani pa prav tako čedalje tem očitnejše postaja za javno mnenje, kdor prav zavrpa se bori za trajen in pravičen mir, kdo zagovarja pravično rešitev spornih vprašanj in nadosled kdo je na strani pravic vseh večjih in posebno manjših narodov.

Sovjetska zveza, katera je v teku vojne proti fašistični osi znašala največje breme antifašistične vojne, z novimi demokratijami v Evropi, prav tako odločno nastopa proti vsem imperialističnim in reakcionarnim spletkam, katerih svrha je v tem, da bi se razbilo kooperacijo med velikimi tremi in na ta način povrnilo svet v nova Minheška izdajstva.

Ta očitnost se žari kljub dejstvu, da si reakcionarno časopisje prizadeva zatamniti resnico o gotovih dogodkih ter imperialističnih spletkah. Miroljubna javnost je začela spoznavati pretečo nevarnost in se je energično vrgla na stran načel sodelovanja in kooperacije med narodi. Začela je spoznavati sile, ki so poveljevale Hitlerja in Musolinija, katere pa sedaj strašijo poleg "rudečega strašila", še z atomsko gorjačo. Te sile, ki so bile zasnova narodnega edinstva v vojni proti fašističnemu ošišču, zmorejo sprečiti naval reakcije. Zato je neposredna dolžnost ljubiteljev napredka in progresna, ljubiteljev demokracije in svobode, ter narodnih pravic, da se še bolj energično vržejo na delo graditi narodno edinstvo z vsemi sredstvi in moči, da se spreči drzne namere črne reakcije in imperialističnih krogov v pripravah za tretjo svetovno vojno.

Kaj nam poročajo iz starega kraja

Predsednik nadzornega odbora Zveze Kanadskih Slovencev, Raymond Mavrin, je dobil pismo od svoje matere iz starega kraja. Je to že priletla mati, toda še polna ponosa na svoje sinove, ki so na en ali drugi način doprinjali svoj delež za skupne interese slovenskega naroda. Takole mu mati piše:

"Ne morem Ti popisati veselja, ko mi je zadnjič poštarca (Tilka Turkova) pokazala časopis "Edinost", v katerem je dragi moj sin tudi Tvoja slika notri. Nisem si vedela kaj, in tako sem začela od veselja jokati. V tistem hipu sem pozabila vso bridkost, ko nam jo je okupator zadal bodisi doma ali na Rabu. Tako ponosna mati sem se počutila, ko imam take sinove Ti se boriš v Kanadi, a sin Ivan pa tu. Marsikateri človek me zavidava, a v resnici pa res sem po-

nosna, da nisi v tujini pozabil svoje materejnega jezika, čeprav si tam že čez 15 let. Gledala sem v slikah tudi stare znanice Retarje, Stormove in zupanovo Micko itd. Na vse sem ponosna. Srce mi je skakalo od veselja, ko vidim, da se naši borci niso zastojali borili. V tem hipu sem si želela, da bi tudi oče mogel videti svojega sina Rajmonda, kot pred. NO, kako ponosno bi stopal sem in tja v svesti, kako borbene sine ima. Ta stara Turkovka te pusti lepo pozdravit, tudi ona je bila zelo vesela slik od vseh in je ponosna na svoje ljudi v Kanadi. Želi Vam vsem velik uspeh v Vašem delu. Le delajte pogumno naprej!"

Prisrčno pozdravljam Tebe, sinah in otroke, Tvoja mati Vse zavedne Slovence lepo pozdravlja, Tilka Turkova.

(Nadaljevanje in konec) Piše: PALME DUTT

Ko pa je Sovjetska zveza kljub vsem uradnim računom na zahodu vzdržala zalet hitlerjevcev ("nepričakovano v taki meri, da se o tem ni moglo nikomur niti sanjati"), kakor je dejal Churchill, ko se je pozimi 1941-1942 začela prva sovjetska ofenziva ob pričakovanju, da se bo podobna akcija začela na zahodni fronti, ko je Molotov prišel v London, da zahteva začetek ofenzive tudi na zahodu, je bila dana uradna obljuba, da bo druga fronta na zahodu odprta l. 1941. Besede niso držali, pozneje pa so uradno izjavili, da je bil to samo bluf, da bi ukanili sovražnika. Polna tri leta po napadu Hitlerja na Sovjetsko zvezo, ko so vsi bistroumni vojaški kritiki začeli pisati o Hitlerjevi usodni napaki, ker je začel vojno na dveh frontah v Evropi, so drugo fronto neprestano odlagali, da so jo odprli šele junija 1944. Polna tri leta so morale sovjetske armade same prenašati breme hitlerjevskih čet.

Vsi pisni službenih krogov so brizgali strup na kampanjo Komunistične partije v Angliji za drugo fronto ter so imenovali "kavarniške strategije" vse tiste, ki so se zavzemali za drugo fronto, jih napadali, češ zakaj se vmešavajo v strategijo, ko je jasno, da lahko samo "vojni eksperti" presodijo, kako se je treba volj skovati. Ti pisuni so zdaj zelo osmešeni, med drugimi tudi zato, ker je rečeno v memorandumih kapetana Bucherja, adjutanta generala Eisenhowerja, da je bil general Eisenhower s svojim vojaškimi strokovnjaki zagovornik druge fronte v Evropi poleti 1942 in da je opozicija proti tej njegevi zahtevi predvsem izhajala iz političnih in ne vojaških krogov, a da je bila glavna opozicija Churchill, ki je oviral in zavlačeval drugo fronto. Ko je general Eisenhower prejel Churchillovo odredbo o prepovedi začetka druge fronte leta 1942, je dejal, "da je bil to njegov najbolj črni dan med vojno."

Ta odločitev je podaljšala vojno — General sir Gifford Martel je zapisal v svoji knjigi "Naše oboževane sile":

"Čete v Angliji so bile pripravljene za boj leto dni prej kakor so bile uporabljene, tako da so bile leta 1944 utrjene. Ali se nismo mogli pripraviti prej, da bi se odločili za zgodnejši začetek glavnega napada?"

Na ta način so prevallili na Sovjetsko zvezo glavno breme vojne in bila je prisiljena, da je sama nosila polna tri leta breme tri četrtine hitlerjevskih oboževanih sil, prisiljena je bila ob strašnih svojih izgubah razbiti te hitlerjevске sile, preden so anglo-ameriške sile intervencirale na zahodu, da so v zadnjem času prevzele delež zmage. Te izgube so bile objavljene v surovih številkah žrtev, ki jih je žrtvovala Sovjetska zveza — padlo je 7 milijonov vojakov. — Skupne izgube Anglo-Američanov so plemeniti govorniki v Londski zbornici primerjali v razpravi o prometnih vprašanjih, — s številom ljudi, ki so se v miru ponesrečili na cestah pri avtomobilskih nesrečah.

Prav ta dvoilična politika je vladala tudi v diplomatskem vodstvu vojne, — Anglo-ameriške diplomatske konferenze so sklicevali vsehlej ločeno od sestanka zastopnikov treh velikih sil in čim bolj se je vojna razvijala, tem pogostejša tema teh sestankov je bila: povojni položaj in na kakšen način je mogoče obvarovati stari sistem v Evropi po porazu fašizma. Na tako imenovanih vohunskih procesih v Kanadi je prišlo do največjega vznemirjenja spriče trditve, da Stalin morda pozna vsebino skrivnih razgovorov Churchilla in Roosevelta na sestanku v Quebecu, leta 1943-44.

"Glavno zanimanje na vuhunskem procesu v Kanadi je bilo dana posvečeno dejstvu, da so bili zaradi napake v Ottawa detalji tajnih razgovorov med Churchillom in Rooseveltom poslani v Moskvo."

Uradni krogi so izredno vznemirjeni, ker so na prvi konferenci v Quebecu leta 1943 razpravljali v kočljivi razpravi o zahtevah maršala Stalina glede začetka druge fronte. Na drugi konferenci leta 1944 so govorili o povojnih načrtih za zavarovanje demokracije zahodnega slova v osvobojeni Evropi. ("Daily Telegram", 6. marca 1946).

Naglasiti je treba, da je bila na drugi konferenci v Quebecu, kakor je Churchill sam jasno odkril, sklenjena angleška intervencija v Grčiji po odhodu Nemcev, da bi razbili narodno-osvobodilno gibanje.

Ko je v zadnjih etapah vojna stopila pred oči vseh ekspertov nezlomljiva sila Sovjetske zveze v

vsej svoji luči, moramo priznati, da je potrebna neka sprememba politike, da se prvotni načrti o izčrpani in slabotni Sovjetski zvezi ob koncu vojne ne morejo uresničiti; da je treba izredno nujno čimprej priznati polni status Sovjetske zveze kot enakopravne svetovne sile po vojni in da je sodelovanje treh velikih sil potrebno kot podlaga za reševanje povojnih vprašanj. Ta politika je dobila svoj izraz v Moskvi, Teheranu, na Krimu, kjer so se tri sile sporazumele "da sodelujejo med vojni in v miru po vojni", "da ohranijo in krepijo v miru enotnost smotrov in akcij, ki je omogočila zmago" in "da je treba uničiti zadnje ostanke nacizma in fašizma". Te obveznosti in ustrezajoči konkretni sporazumi v Moskvi, na Krimu in Potsdamu so določili načrte in ugotovili edino pot za povojni mir in rešitev vprašanj na demokratičen način.

Napetost v odnosu na svetu je nastopila brž ko je bila končana vojna, ker so zahodne sile kršile in niso izpolnjevale sklepov spre-

jetih v Moskvi, na Krimu in Potsdamu. Sporazuma v Teheranu in na Krimu, ki so ju slovensko podpisali zastopniki Anglije, Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze, sta položila temelj za sodelovanje treh velikih sil v povojnem razdobju, kot edino podlago miru, kot edino podlago za uspešno delo organizacije Združenih narodov, kot edini izhod iz politike rivalstva in antagonizma, ustvarjanja blokov, dveh držav proti tretji državi itd. — Toda zdaj se uradni angleški zastopniki in v neki meri tudi ameriški hladno odpovedujejo politike sodelovanja treh velikih sil. Tako je 20. februarja Noel Baker izjavil v angleškem parlamentu v imenu angleške vlade:

"Angleška vlada ni mnenja, da moramo doseči sodelovanje med nami in Rusijo s tem, da se vrnemo k politiki trhe sil in da izkazemo pomembna vprašanja iz pristojnosti organizacije Združenih narodov."

"Prav tako je mogoče opaziti, da zahodne sile ne izpolnjujejo

sklepov iz Potsdama in obveznosti o "ničevanju ostanokov nacional-socializma in fašizma". Vse to so vzroki sedanjega položaja na svetu, a ne morda sprememba politike Sovjetske zveze, ki je ostala zvesta krimskim in potsdamskim sklepom.

Kaj je bil vzrok te nevarne spremembe politike Anglo-Amerikanov, prehoda od politike sodelovanja treh velikih sil na politiko starih načrtov anglo-ameriške nadvlade in protisovjetske kampanje? Vesti o iznajdbi atomske bombe so izkoristili za začetek kampanje proti Sovjetski zvezi in proti čedalje močnejšemu demokratičnemu gibanju na svetu. Churchill je izjavil v svojem govoru v parlamentu 16. avgusta lani:

"Sklep o uporabi atomske bombe sva sprejela v Potsdamu predsednik Truman in jaz. . . Od tega trenutka so se naši pogledi na prihodnost spremenili. . ."

Tedaj so začeli v anglo-ameriški propagandi delati načrte in sanjali o anglo-ameriški svetovni nadvladi, posledica tega pa je bilo

poslabšanje mednarodnega položaja. Šele ko je ta protisovjetska kampanja dosegla svoj vrhunec, je Sovjetska zveza prenehala lojalno molčati v javnosti o korakih svojih zahodnih zaveznikov ter začela javno odgovarjati v imenu demokratičnih protifašističnih sil na svetu.

Prav je, če se spomnimo zadnjih Goebelsovih govorov pred letom dni, tik pred poloman hitlerizma. Goebels je opisal ko bosta Evropa in Nemčija razdeljeni med ameriške in sovjetske vojske. Opisal je, da bo vzhodno Evropo organizirala Sovjetska zveza za "jelenim zastorom", (spomniti se je treba, da si je ta izraz "jeleni zastor" prvi izmislil Goebels, zdaj ga pa radi ponavljajo vsi zahodni reakcionarni publicisti s Churchillom na čelu). Goebels je prerokoval, da bo ta razdelitev neizogibno privedla do spopada med Anglo-Američani in Sovjetsko zvezo in v tem je videl možnost obnove nacional-socializma. To linijo nacional-socialistov za povojno razdobje moramo imeti dobro pred očmi, če hočemo zasledovati nadaljni smisel reakcionarne kampanje, ki jo zdaj vodijo v mnogih deželah s takšno vdanostjo do hitlerjevske strategije. Ta linija se je jasno pokazala v zadnji epizodi vojne v Evropi, ko so se cele nemške armade predajale brez boja na zahodu, med tem, ko so se na vzhodu obupno borile; pokazala se je tudi v aferi z vlado Donitza v tem, da so pustili velike nemške vojaške formacije kljub potsdamskim sklepom itd.

V luči vseh teh dejstev je treba presoditi pomen Churchillovega govora v Fultonu in kampanje, ki se je začela po tem govoru. Plašč, ki je zdrknil z plakta "Antikominterne" je bil zdaj pobran in ogrnil je nova ramena. Fraze o "križarskem pohodu krščanske civilizacije" proti komunistični nevarnosti in sovjetski ekspanziji, izgovarjajo zdaj druga usta. Oguljeno žezlo Hitlerja, Ribentropa in Goebelsa, ki je bilo toliko let simbol razbojniškega zločinškega načrta za svetovno napadalnost, se zdaj ponovno pojavlja, Goebelsov duh si pa lahko od veselja mane roke.

Ni težko razumeti vse besnosni tepenega Churchilla v tej njegovi obupni križarski vojni. Njegovi poizkusi, da bi uničili v krvi mlado Sovjetsko republiko, so se končali z dragim in klavnim faskom. Razmere po vojni se niso razvile tako, kakor je Churchill upal, Sovjetska zveza ni bila zloumljena in ne poslušna za milost anglo-ameriških gospodarjev, temveč nasprotno kljub velikim izgubam napreduje pri obnovi, je trdnjejša, močnejša in samozavestnejša v svoji politiki kakor kdaj koli prej, medtem ko se je angleški in ameriški kapitalizem znašel pred čedalje večjimi ekonomskimi vprašanji. Evropa se ni pokorila diktatu anglo-ameriških finančnih krogov; celo Francija po zaslugi Komunistične partije zavrača vabila za ustvaritev zahodnega bloka. Reakcionarni varovanci so propadali ali so na poti propada; kje so zdaj Draža Mihajlovič, Badoglio, Darlan, kralj Peter, Victor Emanuel, Leopold? Tudi samega Churchilla je zavrgel angleški narod; edini izmed treh zavezniških voditeljev med vojno, Stalin, tudi nadalje u- živa bolj kakor kdaj koli prej zaupanje enotnega ljudstva.

Zato tepeni kvartopirec kliče za zadnjo karto — vojaško koalicijo anglo-ameriške reakcije (Evropa je že podpisana kot izguba) proti svetu: 200 milijonov proti 1.800 milijonov!

Angleško ljudstvo ima jasno pot pred seboj. Zanj ni nobeno presenečenje, da so Churchill in konservativni reakcionarni stolpi na to pustolovsko pot. Toda mnogo resnejša stvar je, da neki laburisti, ministri za zunanje zadeve, s svojimi sklepi in govori pomaga utirati pot Churchillovemu govoru, čeprav se je formalno zavaroval pred odgovornostjo za ta govor, a na drugi strani ni nič storil, da bi se odpovedal politiki, ki je začetna s Churchillovim govorom. Churchillov govor je bil razširjen ter objavljen s pomočjo vseh sredstev uradne angleške propagande, propagande, s katero je bil zasut cvet (zlasti nemški nacional-socialisti, ker je londonski radio z večkratnim prenosom Churchillovega govora za Nemčijo, vzbudil precejšnje vznemirjenje med njimi). Ta dejstva je treba ostro zažrtati. Zakaj vsa prihodnost angleškega ljudstva in delavskega gibanja v Angliji je odvisna od razvoja osnovnih načel naše zunanje politike. Pozdravljamo korak 105 laburističnih poslancev, ki so pokazali, da razumejo pomen tega vprašanja, da razumejo potrebo po pojavi in praktični odpovedi Churchillovi zunanji politiki in po vrnitvi k dedila kot partizanka!"

(Dalje na 4 str.)

Hočemo, da se pri delu prevzgojimo in prekalimo

PISMO MLADINSKIH BRIGAD S PROGE OTOVEC-BUBNJARCI MARŠALU TITU

Mladinske delovne brigade, katere obnovljajo železniško progo Otovec-Bubnjarci, katera je bila menda najbolj razrušena in poškodovana za časa osvobodilne borbe ter tako spreten dostop sovražniku na osvobojeno ozemlje Belokrajino, so naslovile naslednje pismo maršalu Titu, v katerem ga zagotavljajo, da bo mladina založila vse sile in moči pri obnovi svobodne in enakopravne domovine. Pismo se glasi:

Dragi naš maršal!

Šest sto mladincev in mladink, ki grade progo Otovec-Bubnjarci, Ti pošilja, dragi naš učitelj, prisrčne, delovne pozdrave.

Delamo v Beli Krajini, ki je bila v letih osvobodilne borbe središče partizanskega gibanja v Sloveniji. Proga, ki jo je povezovala na eni strani s Hrvaško in na drugi z ostalo Slovenijo, je bila po italijanskih okupaciji popolnoma porušena, da se je tako onemogočil dostop Hitlerjevimi hordam na osvobojeno belokrajsko ozemlje. Na incijativo naše organizacije smo v začetku junija odšli na to progo in s svojim mladimi močmi do danes pokazali že lepe uspehe. Formirani smo v tri delovne brigade, ki nosijo imena treh slovenskih narodnih herojev; "France Rožman-Stane", "Tone Vidmar-Luka" in "Semi Stanko-Daki". Naše življenje v brigadah je trdno povezano z imeni treh velikih mož našega naroda, ki so nam s svojim vzglodom v borbi pokazali, kako moramo delati pri obnovi. Pri našem delu na progi, pri naši vzgoji, pri razvedrilo, nam oni kažejo, kakšen mora biti lik novega človeka, in vsepovsod stremimo za tem, da bodo naše brigade res vredne imena: "Stane", "Luka", "Daki".

Zavedamo se, da je proga, ki jo gradimo, velikega gospodarskega pomena za gospodarsko pasivno Belokrajino. Ta proga je poleg tega še edina proga, ki je bila porušena v Sloveniji in zato pomeni njena zgraditev važen doprinos k dvigu vse naše dežele. Bela Krajina nam je dajala med vojno svoje sinove, dajala nam je hrano in zavetišča, kdo naj bi se je ne spomnil sedaj, ko njeni požgnani domovi in gospodarski objekti kličejo marljivih rok? Odložiti se ji hočemo! Tako smo enoglasno sklenili mi mladinci, ki smo formirali svoje brigade, da z delom pokazemo belokrajskemu ljudstvu svojo hvalnost in priznanje. Delo na progi vedno bolj napreduje. Porušene proge je bilo 19.000 m. Sedaj je popolnoma zopet obnovljene 5700 m, poleg tega smo pri viaduktu Otovec in pri viaduktu Krupa premetali v daljino do 50 metrov 1774 m-3 kamenja, naložili, prepeljali in razložili 16,5 vagonov plovoh in pragov, 5325 pragov, 322.70 m-3 desk in peska, 9998 komadov opeke in 116.44 kg različnega železniškega materiala. Skupaj smo dosedaj delali za obnovo proge nad 55.000 delovnih ur.

Že od začetka se borimo z velikimi tehničnimi težavami in še danes nam primanjkuje pragov, pločnic in drugega materiala, kar nas ovira pri popolnem napredovanju našega dela, vendar bomo premagali tudi te težave. Dragi naš maršal! Dosledno tudi sledimo Tvojim besedam mladini v Dubrovniku: "Mladino je treba vzgajati v delavnosti pri

koristnem delu in organizirati tudi iz razne družabne igre, športe, zbornice; treba ji je dati vse, kar ji je potrebno". Dobro smo razumeli Tvoje besede. Mi fizično delamo, prav isto pažljivo kakor na fizično delo pa polagamo tudi na politično in strokovno vzgojo, na kulturno-prosvetno delo, fizikokulturno in se tako res vzgajamo v nove mladince. Skratka: pred nami stoji naloga, da se pri delu prevzgojimo in prekalimo, hočemo, da pride iz nas nov kader mladine v naše tovarne, vasi in šole.

Dragi naš učitelj in maršal! Daneš, ko Ti govorimo o dosežkih uspehah in bodočih nalogah, Ti objubljam, da bomo v enem mesecu v glavnem zgradili še ostali del proge, tako, da bo v jeseni Bela Krajina dobila svojo progo, ki je v prvi vrsti predpogoj za izboljšanje gospodarskega položaja in ponos našim brigadam.

Pri tem delu pa z občudovanjem sledimo junaški borbi ljudstva Julijske Krajine in Trsta. Ogorčeni smo nad krivičnimi sklepi Pariza in danes, ko obnovljamo, smo še bolj trdno povezani z našimi brati, ki se niso svobodni. Naš odgovor na te velike krivice je še bolj požrtvovalno delo, še večji doprinos pri obnovi, še bolj temeljito in resno učenje.

Ljubljeni naš maršal! Mladinske delovne brigade, ki grade belokrajsko progo Otovec-Bubnjarci, Te vabijo v svojo sredino, želimo videti našega največjega učitelja in voditelja, ki je bil z nami v letih vojne in ki nam kaže novo pot v letih gospodarske bitke, obnove. Naprošamo Te, da bi nas obiskal, da bi nam bila izpolnjena naša velika želja. Mi Te nestrpno pričakujemo. Tvoj obisk bi bil najlepši in največji dogodek našega dvome-sečnega skupnega delanja in življenja. Za sprejem Ti bomo pripravili še večje delovne polet, nove preokorene norme in še več uspehov na politično-vzgojnem, strokovnem, kulturnem in fizikokulturnem polju.

Iz naših mladih sre hiti en sam iskren delovni pozdrav Tebi, ki Te ljubimo in spoštujemo kot skrbnega očeta herojske mladine Jugoslavije.

Med obnovo ni počitka! Šest sto mladincev in mladink delovnih brigad pri gradnji proge Otovec-Bubnjarci v Beli Krajini.

žrtvovalno delo, še večji doprinos pri obnovi, še bolj temeljito in resno učenje.

Ljubljeni naš maršal! Mladinske delovne brigade, ki grade belokrajsko progo Otovec-Bubnjarci, Te vabijo v svojo sredino, želimo videti našega največjega učitelja in voditelja, ki je bil z nami v letih vojne in ki nam kaže novo pot v letih gospodarske bitke, obnove. Naprošamo Te, da bi nas obiskal, da bi nam bila izpolnjena naša velika želja. Mi Te nestrpno pričakujemo. Tvoj obisk bi bil najlepši in največji dogodek našega dvome-sečnega skupnega delanja in življenja. Za sprejem Ti bomo pripravili še večje delovne polet, nove preokorene norme in še več uspehov na politično-vzgojnem, strokovnem, kulturnem in fizikokulturnem polju.

Iz naših mladih sre hiti en sam iskren delovni pozdrav Tebi, ki Te ljubimo in spoštujemo kot skrbnega očeta herojske mladine Jugoslavije.

Med obnovo ni počitka! Šest sto mladincev in mladink delovnih brigad pri gradnji proge Otovec-Bubnjarci v Beli Krajini.

Mlada partizanka v bolnici na Golniku

Mladinka Slavica Bahorič v bolnišnici

Zgornja slika predstavlja mlado partizanko, Slavico Bahorič, katera se je borila v vrstah partizanskih borcev za svobodo slovenskega naroda. Za časa velikih pohodov, ki so jih morali narediti partizani iz enega v drugo mesto, se je močno prehladila in naglo-m. zbolela. Prepeljana je bila takoj v bolnišnico za jetične, kjer se še sedaj zdravi.

Njena prijateljca o Slavici je napisala naslednje vrstice:

"Mlada Slavica mi je najdražja v sorodstvu. Tudi po karakterju mi je podobna, zelo vesela, živa itd. Spominjam se kako je korakala v sestavu oficirske šole. Na hrbtu je nosila nabrtnih, v rokah pa kitaro, bila je vsehlih nasmejanih lic, čeprav je bilo slišati nedaleč ropotanje sovražnih strojnec. Bil je to nasmeh trdnega slovenskega dekletca, ki je korakalo med sotovariši, borci, sedanjimi oficirji. Takrat so šli na položaje. Dež je lil kot iz škafa, ko smo se pomikali proti Tančji gori. Na Tančji gori smo se srečali. Malo smo se ustavili pri tedi, prišle sta tudi Slavica in Mica. Ko smo bili pripravljene, da

krenemo naprej so nas zaustavljali, češ, da naj počakamo še malo, toda poslovile smo se in odšle naprej. Na vrhu Tanče gore smo se ustavile, morale smo vsaka v svojo smer. Kar težko nam je bilo in nekaj nas je stiskalo v grli, težko smo prišle do besede. Najpogumnejša je bila Slavica. Odšla je dalje in naju še enkrat z nasmehom pozdravila. Me pa sva ostali še par minut, gledali za njo in odšle sva v svojo smer. Dež pa je padal dalje in dalje vse dan in po noči. Že takrat je nekoliko bolehalo, kašljala in glas ji je bil hripav. Bilo je tik pred osvoboditvijo. Mi smo ostali nekoliko bližje, a ona je odšla s svojo edinicno preko Primorske v Ljubljano, kjer je nadaljevala radiotelegrafski tečaj, in to samo tri mesece. Potem pa je nevarno zbolela in morala oditi v bolnico.

Težko mi je, ko pomislim, kako silno je hrepnela po šoli in učenju. a vem, da ji je najtežje to, ker ne more peti. Ona pa bolezem prenaša pogumno s zaupanjem, da bo čim prej zdrava in zopet nadaljevala pot, po kateri je hodila kot partizanka!"

Naše gibanje in naše aktivistke

Neka dobra tovarišica, je pripomnila: "Kar pogledajte, kako marljiva so naša dekleta. Kako pridno nabirajo zdaj za eno in zopet za kako drugo dobro in koristno stvar. Saj se jim kar ne moreš odreči, da ne bi nekaj prispeval, ko ti se tako prijazno in korajžno predstavi z nabiralno polo. Nekaj moraš dati, pa je konec. Res lepo, kaj ne! ... da se otroci zanimajo in tako pridno delajo. Saj, ko sem bila jaz deklica, pa temu je veste, že kakih trikrat deset in še več. ... kaj sem pa sploh vedela o takih društvenih stvareh. Nabirat, nak... pa rejs ne bi bila šla. "Sram bi me bilo" pojti med ljudi z nabi-

MARY KOSMRL, zmagalka

ralno polo. Pa človek, ko pomisli, zakaj naj ga bi bilo sram nabirati za dobre in plemenite stvari, še posebej, ko je zbirka namenjena za pomoč našim bratom in sestram, ki so se junaško borili izpod fašističnega jarma, sedaj pa gradijo iz ruševin in postuži novo svobodno in enakopravno domovino. Še od tistih, ki so odtrgala in bi prispevala v pomoč, da bi si čim prej vsaj toliko opomogli, da bi imeli svojo streho, zadostno hrano in pa prve pripomočke za ozdravljenje težkih ran, ki so jih zadobili skozi težko in naporno vojno predno so izgnali tuje okupatorje — nemški in italijanski fašizem, ki sta z pomočjo domačih izrodov uničevala vse, kar si je ubogi narod skozi trpeča stoletja v suženstvu zgradil. Mi mu moramo pomagati — pomagati z vsem kar zmoremo in kolikor več mogoče, ker nihče ne more prečiniti kako velika vrednost je zgraditi državo, katera bo najmočnejša opora za pravice narodov in varnost za mir. Če primerjamo torej pomoč, ki jo dajemo našemu narodu v svetlu tega pomena, tedaj nedvomno bomo šele spoznali, kako je tesno vezana s našim življenjem, delom in obstojem tukaj na tem kontinentu."

"Ej, ti. . . tukaj imaš en dolar

za pomoč zbirne akcije za x-raj aparat".

Tako je končala pogovor zelo vneti in zavedna Slovenka, ki se je udeležila "Slovenskega dneva" v Port Wellerju in dalj časa opazovala marljivo dekleta, ki so tekmovala za prvo mesto, sicer poglavito, katera bo več nabrala dobrovoljnih prispevkov za skupni fond v pomoč zbirne akcije za X-raj aparat in pa organizacijski fond Zveze Kanadskih Slovencev.

Na kratko povedano bilo je res zanimivo opazovati veselo razgibanost številnih udeležencev, ki so se v prijetni in veseli družbi pogovarjali, šalili med seboj in radostni obujali spomin, nekateri na stare čase, drugi na prihod v Kanado in tretji zopet na kako primerno prireditev, katere se je udeležil pred leti, ko je bilo napredno in progresivno gibanje takorekoč v svojem povojju.

Toda kaj živahen je bil pogovor med rojaki in rojakinjami, kateri so med časom dobili pisma iz starega kraja. Tako mi piše sin, tako piše moja hčerka, tako piša oče in mati. Kar dobro jim gre sedaj, ko živijo v miru in svobodi. Ne dobim pisma, da me nebi vabili domov. . . kar domov pridi, pri nas se že za silo živi in dela je dosti.

Bil je pogovr tudi o tistih "malotevilnikih", ki se niso udeležili "Slovenskega dneva". Mnogi so se vprašali, kaj pa naj bi bil vzrok, da se niso udeležili. Nekateri so pripomnili, da so taki pod vplivom gotovih nazadnjakov in obrekovalcev čez vse. Taki navadno izmišljajo razne stvari čez eno ali drugo stvar. Saj ravno izmišljati jim ni treba, ker če berejo "Ameriško Domovino", se raznih izmišljaj in obrekovanj ne majka. Kajti ta časopis priobčuje vesti in poročila anonimnih poročevalcev iz Rima, katera pa so kot znano prežeta z mržnjo proti napredka in svobode. Edini namen in svrha mu je širiti strupeno nazadnjaško propagando proti nove Jugoslavije, proti voditeljev naprednega in progresivnega gibanja. Torej bralci takih časopisov ne samo da ne morejo zapopasti nove dobe na pot, temveč postanejo enostavni raznašalci strupene propagande zoper eno ali drugo stvar.

Tako je potekal govor med udeleženci "Slovenskega dneva", kateri so se zbrali skupaj na zelo primernem in prijaznem prostoru, ter na ta način manifestirali svojo narodno solidarnost z vsemi naprednimi silami, katere delajo za ljudski napredek in mir v svetu. Posebno pazno je bil spremljan govor govornikov, kateri so poudarjali potrebo narodne skupnosti. Narodna skupnost, katera danes tako silno preveva narode Jugoslavije, je poglavitna, da zavaruje velike pridobitve skozi drugo svetovno vojno. Ta skupnost se je manifestirala v zmagi nad fašizmom in je treba delati na tem, da se bo manifestirala tudi v miru.

To načelo, ki je bilo postavljeno že v samem začetku našega gibanja, je edino pravilno načelo, ki ga moramo slediti. Brez tega načela naše gibanje bi ne moglo doseči tega uspeha, ki ga je v teku teh kratkih let doseglo. Mi imamo danes svojo občenarodno kulturno-progresivno organizacijo Zveze Kanadskih Slovencev, in imamo svoj lastni časopis, kateri izhaja vsak teden enkrat. Skupno je to torej tisti napredek o katerem zelo radi govorimo in se pogovarja-

mo, kako bi oboje še bolj okrepili in izboljšali, da bi zmogli doprinesiti svoj delež k občin naprednim in progresivnim stvarem tukaj v tej deželi, posebno pa da bi zmogli doprinesiti čim več pomoči našemu narodu v starem kraju.

Naše gibanje ima danes že celo vrsto svojih aktivistov, kateri se udeležujejo pri raznih akcijah. Vidimo naše rojake, kateri se marljivo udeležujejo unijskih sestankov, sestankov lokalnih odborov Sveta Kanadskih južnih Slovanov, sestankov svoje organizacije Zveze Kanadskih Slovencev

IVANKA PAVLIČ

in tudi drugih javnih shodov. Zelo pičel je odstotek takih, ki ne bi bili naročeni po večini na list Edinost, ter druge časopise, ki izhajajo čez mejo v Združenih državah. Mnogi nastopajo po naselbinah z govorom na odru, kaj je bila takorekoč redkost v prejšnjih letih. Z pomočjo organizacije in časopisa se je dvignila narodna in delavska zavest na višjo stopnjo poznavanja domačih in svetovnih razmer. Povečalo se je število aktivistov in aktivistkin kakor nam tudi primer naših vrlih deklek, katere pomagajo v zbirnih akcijah.

MARY BUKOVEC

pisuje v fašističnem časopis "Ameriška Domovina" in na vse farižejske načine mlati in skuša blatiti narod v stari domovini, kateri je toliko trpljenja in muk preстал kot še niti eden narod na svetu. In to vse največ po zaslugi Judeževih prodancev, ki so se vedno in v vsakem koraku udinjali tujcu tiranu in za Judežev srebrenike izvrševali najostudnejša dejanja.

Da ni imel iskrenih namenov z ustanovitvijo SANS-ove podružnice, to mislim sedaj vsak lahko izprevidi samo če hoče, če pa tega ne, potem pa tudi vemo čevag je ta vstaški pripadnik. Kdor pa bi še danes tega ni opazil, temu se pa lahko reče, da mu že precej časa raste očesna mreža. A, za tak slučaj je potrebna takojšnja in resna operacija, ne tistih očes, ki jih že pokriva mreža, ampak očes ki so še zdrava in jih je mogoče zavarovati pred rastočo mrežo.

Kako dolgo bo še oblačil ta vstaški pripadnik in še par njegovih sopotnikov pod okriljem SANSa, se seveda vprašanje, ki se tiče poštenega dela članstva, katero mora sprevideti resno in očistiti svojo organizacijo, da se ne bi slučajno lepega dne cela podružnica znašla po zaslugi Grebenca, v kalnih fašističnih mlakužah.

Vse to nam daje ne samo novo pot pri delu za povečanje vrst našega gibanja, ampak istočasno pomoč k uresničenju nalog ki so pred našim gibanjem. Povečati število aktivistov, pomeni pospešiti našo delo, pomeni pospešiti način pri širjenju napredne in progresivne zavesti.

Več kot verjetno je, da bodo mnogi čitatelji ob pogledu na slike naših marljivih deklet, jim v duhu čestitali na njihovem vzornem delu, ki so ga pokazale ob priliki "Slovenskega dneva". Na primer, Mery Kosmril iz Toronta, je zbrala \$437.82., druga, Ivanka Pavlič iz Windsorja, \$275.00 in tretja, Mery Bukovec iz St. Catharines, 233.03. Skupaj \$945.85., ali pa polovico skupnega dohodka na pikniku.

Zmagala je Mery Kosmril! hčerka pokoj. Lojza Kosmril in Margarete, njegove soproge, sedaj poročene Mrs. J. Hren. Mlajši njen brat Johnny Kosmril, je padel v borbi v Evropi, starejši brat Lojze, kateri se je pred nedavnim poročil s hčerko Mrs. Zakrajšek, se je srečno povrnil iz vojske nazaj.

Druga, Ivanka Pavlič, je hčerka ugledne družine John in Ivanke Pavlič, stanujoč v Windsorju, že precej let. In tretja Mery Bukovec, je hčerka Mr. in Mrs. Bukovec, stanujoč v St. Catharines, Ont.

To je sicer v najkrajših potezah predstavitev tekmovalk na "Slovenskem dnevu" v južnem Ontario, katere skupno zaslužijo vse priznanje in zahvalo za njihovo požrtvovalno delo. Kajti zbrati nad 900 dolarjev ni bilo enostavno delo. Morale so nekajkrat prožiti nabiralno polo, spregovoriti nešteto besed za dobrovoljne prispevke enega ali drugega rojaka. Zahvala pa gre prav tako vsem, ki so prispevali na nabiralno polo in jim z tem omogočili doseči tako dober uspeh!

Priznanje in čestitke deklet!

Kako pridno ponavljajo strup Hitlerja in Musolinija

Čitatelju nehotе zvenijo iz mrtvih ust Hitlerja in Musolinija besede, ko bere govor puebelskega škofa Most Rev. Joseph C. Willing, D.D., ki ga je podal dne 20 avgusta t. 1. pred zbranimi gosti na konvenčnem banketu Kranjsko Slovenske Katoliške Jednote, priobčen v njenem glasilu 4 septembra.

Kako tuje in nazoperne so njegove besede besedam Kristusa, ko je dejal: "Ljubite svojega bližnjega kot samega sebe!" Prav tako tuje, kakor je bila tuja za ves svobodoljubni svet osvobodena in zlonamena Hitlerjeva propaganda o izvoljeni "arijski rasi", katera da edino more vladati z svetom. Svobodoljubni in pravice-ljubni narodi v svetu so obsojili to strupeno propagando na popolni pogin, zavedajoč se, da so z tem opravili samo najbolj pravično delo za človeški rod. Prav tako bi morali obsojiti vsi pošteni katoličani govor omenjenega škofa, da bi ohranili ugled katoliške cerkve in se postavili na stran Kristusovega nauka.

Puebelski škof seveda ni dolgo premišljal na priložnost, ki se mu je nudila ob priliki zbranih gostov na omenjenem konvenčnem banketu. Izbral je ugodno priliko, da z uvodom preslepi navzočo na namen njegovega govora, ki je bil izključno posvečen strupenemu obrekovanju proti vladi maršala Tita, Stalina in pa preteči "nevarnost" z strani komunizma.

Povprečni katoličan, kateri se ne zanima za druge stvari, kakor da verno posluša gospoda župnika, bo nedvomno sumil, da je nemogoče, da bi prečastiti škof širil strupeno propagando. Vse to mu pripisujejo bo rekel, samo tisti, ki ne verujejo posameznim predstavnikom katoliške vere. Toda preljudi kristjan, saj ni treba ničesar pripisati, ampak trezno in smotreno presoditi škofov govor. In nihče, kdor pošteno misli in so-

di, ne more priti do drugega zaključka, kakor da je njegov govor pridno in vestno posvečen samo strupeni propagandi.

Poglejmo kaj pravi: "Samo malo bi se rad dotaknil razmer v tujih državah; temu se ne morem popolnoma izogniti. Pogrebnil bom zaveso čez strahovito prepričanje, ki ga morajo prestopiti tisti, s katerimi vas družijo vezi krvi in duha, iz rok tiranov, in to samo zato, ker so zvesti svoji veri. Tito, Stalina, Jugoslavija, je izjavil, da mora biti v Jugoslaviji Cerkev uničena. Ta privrženec z železno masko v kremlinu ne poskuša v Jugoslaviji nič drugega, kakor tisto kar poskuša Stalin, kjerkoli pride začasno do moči. Rad bi imel pod svojim vplivom celi svet, tudi Ameriko. Besni od jeze, ker se mu ni posrečilo, da bi se bil uveljavil v katoliški Španiji.

"Ali bo dobil Ameriko pod svoj vpliv? Vse premalo se zavedamo, kako blizu nam je ta nevarnost. Rusija se vedno bolj uveljavlja v Ameriki in spodkopuje njene temelje. Sedaj smo opozorjeni na to nevarnost, ali pa se oni na visokih in nizkih mestih zavedajo, kako resni so ti opozorilni kliči? Komunizem je prodr v vse razrede ameriškega ljudstva, v naše industrije, v naše šole, v našo uradno družino v Washingtonu.

"Katoliška Cerkev je bila prva, ki je opozorila na to rastočo nevarnost, in cilji Rusije niso bili nikdar zastrta skrivnost. Šele sedaj so nekateri naši voditelji tukaj spregledali. Upajmo, da ni prepozno in da ne pride samo do mehkih besed kompromisa.

Tako je govoril puebelski škof. Nedvomno da se je zavedal vsake besede, ki jo je izrekel. Pretehtal jo je dva in trikrat prej, ko jih je zapisal na papir in namenil zbranim gostom, z namenom, da bi kolikor mogoče bolj vplivale na dušo vdanih vernikov,

ki so prišli iz raznih krajev Združenih držav na konvencijo KSK. Jednote.

Puebelski škof se v svojem govoru ni oziral kakšne razmere vladajo v Združenih državah. Če je v skladu linčanje Črncov v Georgiji, z peto božjo zapovedjo? Niti na kraj pameti mu ni prišlo v glavo, da številne družine, posebno povrnjeni vojaki nimajo stanovanj, da potrebujejo večjo plačo, če so cene življenjskim in drugim potrebščinam višje kakor ju pa zmorejmo plačati? Najmanj mu je prišlo na misel, da je vendar božji rop priporočati vojno proti ruskemu narodu, namesto mehkih kompromisnih besed? Toda prav tako se ni oziral na številne žrtve narodov Jugoslavije, ki so jih do prinesli v drugi svetovni vojni za zmago Združenih narodov. Torej tudi za ohranitev verskih svobodščin, katere sta Hitler in Musolini z divjo brutalnostjo uničevala.

Vse kar bi se spodobilo, če bi hotel povedati črne namere bi bil zares moral zapisati: "Tukaj pred Vami zbranimi gosti, sedaj bom potegnil zaveso polno mržnje raz svoje duše in duš gotovih cerkvenih predstavnikov, da boste spoznali sicer v pravem pomenu naš namen. Naš namen je, da Vi črtite novo Jugoslavijo, da pripovedujete svojim sosedom, kako se tam preganja katoliško vero, da črtite Rusijo, da vsako podvezetje v naših tovarnah, ki vodi za zvišanje plače, boljše delovne pogoje, ožigosate kot Komunizem, pa tudi vsakega, kateri bi zagovarjal prijateljstvo z Rusijo, kateri bi odobral nov režim v Jugoslaviji in drugih evropskih državah. Skratka, mi smo, da se povrnejo na oblast v Rusiji, nekdo od carske rodbine, v Jugoslaviji, kralj Peter itd. Vera v tem oziru nam je samo pripravna zaslonba, da se do kosti ne razgalimo pred narodom, da zagovarjamo stari gnili družbeni red. Ako se to ne doseže z mehкими besedami kompromisa, tedaj moramo odobravati tudi vojno, da se to doseže."

Na ta način bi bil škofov govor predstavljen - samo v pravi luči narča, na podlagi katerega ga je tudi sestavil.

Toda za božjo voljo, ali ne nastane vprašanje: "Ko sta Hitler in Musolini ropala in uničevala cerkvena svetišča po Evropi, puebelski in marsikateri drugi škof, niso črhnil besedice! Ko so milijoni kristjanov bili uničevani v plinskih krematorijih v Nemčiji, puebelskih škof, ni imel besede! Ko so na hribu pri Sv. Urhu, ne daleč Ljubljane v cerkveni kleti napravili najstrašnejše mučilnice za tiste, samo zato ki so zvesto služili svoji domovini, ki niso odobravalni mučenj, umorov in bestialnih početij nemškega in italijanskega fašizma ter njihovih domobranskih pomagačev, puebelski škof, ni imel časa, da bi dvignil glas protesta!"

Jasno je kakor na dlani, da se ne gre za nevarnost komunizma, da se ne gre za sv. katoliško vero, temveč da se gre izključno po eni strani za zatiranje naprednega gibanja, katero postaja čedalje močnejša in močnejša opora najsvetejšim načelom, ki so bila uveljavljena v tej vojni, da se povojni svet zgradi na novih temeljih za vse narode v svetu. Po drugi strani, da se gre za povrnitev starega predvojnega družbenega reda, kateri bi omogočil neomejeno oblast pešiči "višjega" zbora nad navadnimi ljudmi, kateri po njihovem mnenju niso sposobni, da bi vladali in upravljali z državo.

Novi temelji za povojni svet, ki se izražajo pri že vzpostavljenih demokracijah v Evropi, ne predstavljajo nevarnost za vernike katoliške cerkve. Kajti nove ustave določajo svobodo vesti in svobodo veroizpovedi. N. pr. člen 25. nove ustave Federativne Ljudske Republike Jugoslavije določa: "Državljanom je zajamčena svoboda vesti in svoboda veroizpovedi."

Cerkev je ločena od države. Verške skupnosti, katerih nauk ne nasprotuje ustavi, so svobodne v svojih verskih stvareh in v izvrševanju verskih obredov. Verske šole, ki pripravljajo duhovniški naraščaj, so svobodne, toda pod splošnim nadzorstvom države.

Zlobraha cerkve in vere v politične namene in politične organizacije na verski podlagi so prepovedane. Država lahko materialno pomaga verskih skupnostim". Kadar škof in njemu podobni govorijo o "strahovitem" preganjanju katoliške vere v Jugoslaviji, ne samo da zlorabljajo resnico, ampak potvarjajo dejstvo pod pretezo katoliške vere. Tu

(Nadaljevanje na 4 strani)

Uspešen Jugoslovanski dan v Port Arthurju

Kakor smo že prej naznanili, so tukajšnje podružnice bratskih Zvez kanadskih Slovencev, Hrvatov in Srbov dne 11. avgusta uspeli skupni izlet, katerega uspeh je bil eden od najboljših tako z moralne kot finančne strani.

Če tudi se je nekoliko kislilo ponašala nekateri, ni mogel doseči svojega uspeha, da bi prestrašil številne udeležence, ki so se zbirali na označenih vogalih, kjer se je ustavil avtobus. Bilo jih je toliko, da dva avtobusa nista bila kos svoji nalogi in sta se morala vsak štirikrat povrniti nazaj, da sta odpeljala udeležence na prostor, kjer se je vršil izlet.

Mnogi so prišli z svojimi avtomobili, drugi so zopet najeli taksi, takorekoč vsak si je želel priti čim prej na mesto. Tako so se tukaj zbrali v prijazni zabavni družbi, katero je preveval duh bratstva in edinstva, Slovenci, Hrvati, Srbi pa tudi udeleženci drugih narodnosti tako, da je kaj kmalu zmanjkalo okusne pečene jajčetine akoravno je bilo sedem pečenih jajc, poleg druge jedi in pijače. Seveda kar hitro je pošla ta 'grenka' pijača. Pripekati je začelo in z tem se je pojavila

kot navadno suša tako, da si je mnogi pogasil ježo z bistro vodo iz potoka, kateri teče mimo prostora kjer se je vršil izlet.

Posebna živahnost se je zapazila pri delu med našimi vrlemi tekmovalkami, ki so tekmovala za prvo mesto ta dan. Zvezo Kanadskih Slovencev in Savez Kanadskih Srbov (da je bila teža bolj enakomerna) je predstavljala Terézija Ožbold, ki je zbrala skupaj \$296.61, drugo mesto je dosegla Katica Uremovič, ki je zbrala \$215.65. Skupaj sta zbrala \$512.26.

Zelo vredne in marljive tekmovalke ki zaslužijo priznanje in zahvalo. Kajti niste tekmovali samo na tem izletu, temveč tudi pri drugem delu za napredne stvari se prav tako zanimajo in aktivno sodelujejo. Zato jima odbor izlaka najlepšo zahvalo in čestita na vzornem in marljivem delu.

Da je odbor izlaka prav tako skrbel za skupni uspeh pokaže račun dohodkov. Tekmovalke so do prinesle kakor je omenjeno 512.26, drugi dohodki so bili \$822.50 ali skupaj \$1.334.76. Skupaj je bilo izdatov \$459.02, ostalo čistega \$875.74.

Za omeniti je tukaj tudi to, da je vsak vršil svoje delo točno in marljivo. Odbor se zahvaljuje našim mesarjem, ki so skrbeli za lačne, medtem ko so drugi skrbeli za ježne. Kaj pa naši muzikanti? Ali mislite da niso vršili svoje dolžnosti? Najbolj bi povedali tisti, ki radi plešejo, da so jim precej dobro podžgali pete. Zatem naše tovarišice ki so skrbele v tem, da ni nihče prišel čez

RAD BI ZVEDEL
Kje se nahaja Joe Malnarich doma iz Berstovca pri Semicu. Ako kateri ve za njega, naj mi sporoči ker mu bom zato zelo hvaležen. Ako bo pa sam čital te vrstice naj se oglasi na ta naslov: Joe Simonič, Box 395 South River, Ont.

Odprite oči in spoznali boste prodance

Neverjetno, ampak vendar resnično. Ko je grupa oboževalcev krvnika hrvatskega naroda, Ante Paveliča, izdajalca V. Mačeka in drugih odpadnikov jugoslovanskih narodov v Združenih državah sklical svoj ustaški zbor za 1. in 2. septembra t. 1., se je dogodilo v naši naselbini samo to, kar so mnogi že dalj časa slutili. Lahko si štejem v srečo te njihove slutnje, ker so z tem istočasno zavarovali vsaj deloma ugled naših izseljencev, da je večina na strani pravice našega naroda in se bolj in bolj zaveda svojih roditeljskih dolžnosti.

Poslušajte in strmite. Za ta vstaški zbor je v našem mestu dva ducata jejoča skupina "čistokrvnih Hrvatov" (pripomniti je treba, da je to teorija fašizma), takozvanih Paveličevca nauka, da so potomci Gotov izbrala, poslala in plačala svojega odposlanca ali delegata v osebi Franceta Grebenca.

Kdo je ta ptič?, mislim da je posebno našim slovenskim izse-

ljencem v Kanadi dobro znano, posebno pa še članstvu Vzájemne Podporne Zveze Bled. Vsem je še v sminu packarija, ki jo je vganjal pred leti pri podporni Zvezi kot takratni Gl. tajnik Samo zavednemu in svestemu članstvu se je zahvaliti, da ga je mogoče pravočasno pomoč za vedno iz Zveze.

Mogoče bo katerega zanimalo odkod je doma? Je on Ribničan iz Dolenjih lazev, fara Dolenja vas. Včasih kakšen šaljivec pravi, da Ribničanje "niso" Slovenci, kar je seveda povzeto iz gotovih primerov, vendar pa nasprotno resnici. No za tega moremo upravičeno reči, da ni, in mislim da mi bo vsak pošten Ribničan na to pritrldil.

Interesantno je tudi to, da je bil isti Grebenc prvi pobudnik in ustanovitelj član podružnice SANSa, to pa največ v namenu, da kolikor največ mogoče spreči delo Sveta Kanadskih južnih Slovanov za pomoč narodu v domovini, da razedni skupnost in delo južnoslovan-skkih izseljencev, medtem ko do-

širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

Ustaški pripadnik in osrednja zbirka, ki se odpravlja na svet, da se bo vedla kako ravnati napram takim elementom. Sedaj, ko jim ni mogoče vršiti ostudna dejanja v starem kraju, prihajajo tukaj v tujino, da bi z pomočjo tukajšnje reakcije si ohranili življenja ter organizirali središča za širjenje zlobne mržnje med našimi izselenci napram svetim tekovinam osvobodilne borbe narodov Jugoslavije, kateri si gradijo svobodni in pošteni dom, ki jim bo dajal srečnejše in pravičnejše življenje kot kdaj koli prej.

Antifašist

širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

Tajnik odbora, T. Cimprič

Timmins, Ont.

Jugoslovanska kluba delavske progresivne stranke seja se vrši v nedeljo dne 22. septembra ob 2. uri popoldan v prostorih na 112 Balsam St. N.

Pozivajo se vsi člani in članice, da se omenjene seje udeležijo točno ob določenem času.

Odbor:

VAL D'OR, QUE.

Lokalni Svet južnih Slovanov v Val D'Orju poziva vse člane in prijatelje na skupni sestanek v Union dvorani, dne 22. septembra ob 2. uri popoldne.

Na sestanku se bodo razpravljalo o ustanovitvi ene izvrševane strokovne grupe za v Jugoslavijo. Pridite vsi in vsak naj pove svoje mišljenje in poda priporočila, ker samo tako bo naša povrnitev v stari kraj res pomoč pri obnovi, če bomo prišli skupaj v organiziranih grupah in potrebnim orodjem.

Za pripravljalni odbor
A. Kovač.

Posamično ne moremo koristiti tako kakor skupno

Med našimi izseljenci vlada precejšno zanimanje za povrnitev v Jugoslavijo in tam pomagati na obnovi. To njihovo zanimanje, ni zgolj slučaj izseljencev, ki so si po več letih odsotnosti od svojih dragih žažele skorajno vrnitev v rojstni kraj. To zanimanje ima sicer več razlogov poleg družinskih in sorodniških vezanosti, so tudi socialni in gospodarski razlogi.

Nasprotno temu, da so tukaj vsa sredstva za povrnitev, ki nujno začasno višji življenjski standard kakor pa v stari domovini, prevladuje bojazen ne samo pri izseljencih, nego tudi ljudstvom v splošnem pred vedno očitnejšimi znaki socialne in gospodarske nesigurnosti. Bojazen pred religijimi miloščinami se ni in se tudi ne bo pomeglja s časno zaposlenosti. Torej novi socialni pogoji, ki že sedaj nudijo delavcem in kmetom v novi in svobodni Jugoslaviji socialno sigurnost, so osnovni predpogoj zanimanja za povrnitev številnih izseljencev, kateri so se pred desetimi in več leti morali izseliti iz stare Jugoslavije samo zato, ker je vladajoči razred zanimal osnovne socialne pravice delovnim množicam ter strahoval s zakoni in glavnjaci.

Toda pred povrnitve v stari kraj, se postavljajo obenem gotova vprašanja. Prvo vprašanje, ki si ga moramo postaviti je to, kako bomo z svojo povrnitvijo najbolj koristili skupnosti in skupnem delu. Vsi vemo, da tam vlada nov družbeni red — skupnost in skupno delo. Vstanovljene so že nesteritke združbe in se še vedno ustanavljajo nove. Združbe na kmetih, združbe v obrtništvu in združbe tudi v drugih delovnih področjih. Ljudstvo se zaveda, da mu bodo združbe ne samo omogočile hitrejšo obnovo, ampak da so osnov-

ni predpogoj k okrepitvi socialnih in gospodarskih pogojev za svobodno in srečnejše življenje.

Ko vemo to, nam ni treba torej veliko premišljati o tem, kako in na kateri način bomo doprinesli svoj delež z povrnitvijo v stari kraj. Vsak lahko ve, da posamično ne more doprinesiti toliko, kakor more doprinesiti večja skupina. Zato je popolnoma na svojem mestu, da ob zanimanju za povrnitev v stari kraj, pristopimo hkrati k vprašanju kolektivne povrnitve. V ta namen so že vstanovljene gozdarska, ribarska, stavbinska in poljedelska grupe, katere poslujejo na dobrovoljni kolektivni bazi. V načrtu je vstanovlitev strokovno-metalne grupe. Prejšnje grupe so odposlate tudi delegaciji v stari kraj kakor je že poročano, katere namen je ta, da izprevidi vse možnosti tako za skupno povnanje kot za nabavo in potrebo orodja, ki bi ga take skupine nabavile tukaj pred odhodom in potem odpotavale opremljene z vs. sem potrebnem skupno v stari kraj. To je sicer ne samo edini, ampak najbolj pripraven način za povrnitev v stari kraj, da bi svoje znanje in moči res dostojno izkoristili v skupnosti pri obnovi v vojni mnogo prizadete rojstne domovine.

Jasno je, da bo ena stavbinska skupina, ki bi se povrnila z vsemi potrebnimi stroji in že izkušnjami delavci, doprinesla stokratno večjo korist, kakor pa, če bi se povrnili vsak posamezno. Posameznik je samo posameznik, ki ne more pod najboljšimi pogoji dati tega, kar lahko da skupina. Zato stopimo in pristopimo že v vstanovljene grupe in pomagajmo povrnitve v večjih organiziranih skupinah, ker samo tako bomo res z našo povrnitvijo brez zamude koristili rojstni domovini.

-m-

Jože Kljun in še nekaj ljudi

Jože Kljun je bil eden izmed tistih mož iz Zabje doline, ki so ob novemberskih volitvah vrgli krogljico v "prazno", to je tretjo skrinjico. Vrl in pameten je bil Jože Kljun. Kadir je najrajši domači tobak, vsajen skrivaj v koruzi, ali v skritem kotičku doma pod okni. Imel je v hlevu skoraj nepretrgoma breje krvave, na podstrešju pa več polnih korv suhih krhljev. Za svet na oni strani plovca se ni brigal in v svojem življenju še ni volil. Tudi ob novemberskih volitvah ga ne bi bili dobili na volišče, če ga ne bi nagnilo k temu več stvari.

Šlišan je namerč Bežkovo, Baro, ki je hodila vsak dan iz Zabje doline v farno cerkev krasit oltar svetega Florjana in oltar v nebo vzeta Marijnega. Bara se je večkrat ustavila pri Kljunovih zaradi rož in zaradi penez, ki jih je nabirala za merho in kadilo. Ko je Jože Kljun ob večerih sedel na vseh starih za pečjo in žulil svoj pipek, je iz kuhinje slišal svoj staro in Bežkovo Baro. Bara se je vse svoje življenje bavila samo s svetimi stvarmi: z oltarnimi prti, s svetniki, z voščeniimi svečami in brisala prah skoraj vse leto s praznega tabernaklja. Ta čas pred novemberskimi volitvami pa je začela Bara vneto govoriti za "prazno", to je tretjo skrinjico. Jože Kljun je bil pameten mož in je vedel, da je Bara nora ženska in da je slišala vse to, o čemer govori, kaplana in plebanusa, ki sta oba učena človeka.

Dalje ga je zmotil tudi mladi, ostri hitlerjanec Čipek, ki se je šolal še med vojno nekje v Nemčiji za "beamterja". Ta se je proti koncu vojne vrnil, si postavil v sobo Hitlerjev oltarček in ga tako vneto krasil, kakor Bara oltar svetega Florjana. Čipek, ki se ni do konca vojne dal prepričati, da bo Hitler vojno zgubil, je pred novemberskimi volitvami tudi postal močan. Toda zdaj ne bi Hitlerjem, temveč s kraljem Petrom. In Kljun je mislil tako: če Čipek še zdaj ne drži jezika za zobmi, potem nova država ne bo dolgo.

Največ nezaupanja do prve skrinjice pa mu je vili prav za prav skupuh Brnjak. Dasi drugače blazno skrben, je v tistih dneh pred volitvami rad stal pred dvovršnimi vrati in se tiščal na late tako, da se še veter ni mogel igrati z njegovim predpasnikom. Mnogo smeja je bilo potem na cesti. Človek bi mislil, da je žabja dolina kraj, kjer ljudje živijo v blaženem zadovoljstvu in veselju, kjer se bogati neprenehoma smejejo, revni pa živijo ob božje milosti.

Po sestankih, na katere so aktivisti iz okraja prihajali kaj pogosto je vedno Brnjak nasmejan imel svoje predavanje, ki je bilo sicer kratko, a zelo jedrnat. Glasilo pa se je takole:

"Če ni kralja, ni žandarja, in če ni žandarja, pride "reberucija".

Izredna kampanja za bonde

Poljske organizacije v Kanadi so dobile od kanadske vlade dovoljenje, da morejo prodajati obveznice (bonde) na posojilo, katerega je razpisala poljska vlada za obnovo svoje po vojni porušene domovine.

Posojilo katero se bo nabralo v Kanadi se bo porabilo za nakup strojev in drugih potrebnih za poljski narod.

Glavnica tega posojila se bo izplačevala tekom prihodnji 23 let z obrestmi, poleg tega se bodo vsako leto izigravale številke in bo srečni kupec bonda lahko zadel tudi dobiček.

Kateri ste zato zainteresirani se obrnite za natančne informacije na "Lokalni odbor za posojilo" ali pa na naslov:

Polish Reconstruction Loan 1187 Dundas St. W. Toronto, Ont.

cela ujema z govori, ki so bili podani na sestanku hrvaških vstavev in Mačekovcev v Chicago, srbskih četnikov v Hamiltonu, Ont. Kanada. Oba sestanka ne bi mogla biti popolno predstavnost, ako ne bi bilo zastopnikov slovenskih "domobrancev". Na en način so morali biti zastopani. Toda kako jim je bilo prijetno pri duši, ko so čitali škofov govor. Pomislili so na stare čase, na tiste čase, ko so v imenu "Sv. katoliške vere in kralja", morili nedolžne ljudi, požigali in ropali narodno imetje.

Sedaj pa je to nemogoče, ker je narod prejel oblast v svoje roke, ter čisti svoj domači grunt vseh, ki so oskrnjevala njegovo čast, narodne pravice in cerkvene zapovedi.

Brnjak je imel več uspeha kakor aktivisti, ker jih je mnogo v "reberucijo" bolj verjelo kot v agrarno reformo. Kadar so bile volitve blizu, je vsak norec vedel, da se je že od nekdaj govorilo o agrarni reformi.

Na dan volitev je lilo. Iz teme se ni hotel dolgo strgati dan. Redki, napol rumeni in z dežjem prepreni listi so se spuščali z jablana na travo v ogrado. Majhna okna Klunove bajtice so prestrašena zrla v neprijetno jesen, ki je zelo zgodaj obetala sneg. V sobi pa sta se Klun in njegova žena vestno napravljala. Klun za volitve, Klunovica pa za rano mašo.

Vsa žabja dolina je bila tako vznemirjena, kakor če ob lepem vremenu vrše bat med žabji rod. Nekateri so se bali, ker so mislili, da pride zdaj sodni dan in bo sedel na božji desnici sam kralj Peter, drugi pa so se bali "reberucije". Kljun je iskal po vseh žepih svinjski mehur s tobakom in ko ga je našel je vtaknil vanj pipek in ga z debelim prstom polnil. Stopil je tako na prikeltni prag, gledal v oblačno nebo nato pa dedne kaplje, ki so pljusale po blatu. Ko je pipek napolnil, je svinjski mehur zavil, ga stresel v roki kot mačka miš, potem pa ga je dal v žep. Prizgal si je pipek in gorečo vžgalico vrgel v blato, kjer jo je dež pogasil.

"Stara, kako bo pa z obedom, če me ne bodo pustili domov?" je vprašal svojo ženo. "Ko pride volit, ti bom prinesla obed", mu je odgovorila in v govoru obeh je bilo čutiti važnost današnjega dne. In ko sta bila tako dogovorjena, je stopil Kljun izpod podoken v zabito, z dežjem oprano blato in šel na volišče.

Zbrala se je slavna volivna komisija v žabji dolini, slavna, da še nikoli tako. Pripravili so se za obred, da vržejo krogljico prvi, še plebanuš ni bil bolj svečan in zatopljen v zakristiji pred mašo, kakor so bili oni pred tem slovesnim trenutkom. In potem so vrgli drug za drugim od trgovca Krščaka do sirote Kljuna, in sicer vsi v tretjo, to je v "prazno" skrinjico. Krogljice so padale tiho, da jih še sami niso mogli slišati, kajti prejšnji večer sta skrinjico Čipek in Brnjak obložila z vato.

Volivna komisija je nato zasedela. (Konec prihodnjič)

la svoja mesta. Trgovec Krščak je sedel v sredini in v spiskih iskal imena vaščanov, ki so začeli prihajati. Kovač pa so sedeli za dolgo mizo in so se v teku dneva tako udomučili na volišču, da so dobili od časti kar siječe obraze.

Na večer pa je komisija vrata zaklenila, kakor je bilo to določeno po zakonu in začela prešteti krogljice. In kaj se je pokazalo? Tretja, "prazna" skrinjica je bila polna in "polna skrinjica je bila prazna."

Kmalu nato pride, pričakujoč zmagave, v žabjo dolino okrajni sekretar.

"No, kako je tovariši?" je dejal in si stresel obleko, kajti zunanaj je še vedno lilo.

Ko je sekretar pogledal številke — odgovoril mu ni nihče — je prebledel. Dvignil je obrvi in gledal vsakega člana komisije posebej, kakor da bi bili nesreče oni krivi. Ko je prišel z očmi do Kljuna, je temu postalo vroče. Povesil je oči in na mizi pričel zavnjavati zmečkane papirje. V žabji dolini so živeli dobri ljudje, zato se jim je bral greh lahko na obrazu.

Raztegnila se je nad žabjo dolino jesenska, dolga noč, sama noč. Vse življenje je potekalo potem naprej, ne da bi se kaj velikega zgodilo. Brnjak je utihnil, ker ni prišel kralj, niti žandar, niti "reberucija". Čipek se je nekam potegnil, Bara pa je začela spet s pravo pobožnostjo, z nabiranjem rož in penez.

Le Kljun je bil nekako začuden. Pogled sekretarja ga je vznemirjal. In globoko v njem mu je nekaj reklo, da se je pri volitvah zmotil. "Stara", je rekel ženi, ko je bil na večer mir in čas pred počitkom. "Zdi se mi, da sva jo zavozila."

"Bova pa drugič boljše", je dejala Kljunovica, legla ter kmalu trdno zaspala.

Nekega zimskega jutra, ko je sonce komaj vstalo, je šel glas po vasi, da je za vasio inženir, ki je prišel, da bi zmeril ljudem gosposko zemljo.

Kakor v panju je bilo takrat v žabji dolini. Ljudje so tekali čez cesto, skalali nerodno čez plove in tisti, ki so imeli nekako mirno vest, glede volitve, so hiteli skož vas k inženirju.

Takoj zvečer je potlej prišel sekretar iz okraja. Nastala je v žabji dolini borba za kruh. Bara je kjer koli v vasi tulila, da je največja sirota. Čipek je pred vsemi ljudmi rekel, da je volil v prvo skrinjico in je postal zdaj tudi sirota.

Iz francoščine prevedla K. N.

Razumem, da se zanimate za mladi zakon," je vلدno odgovoril častnikar. "Povejte mi vendar," je vzklil-nil nenadno, "ali je ta mlada žena res tako lepa, da se utegne preudaren, hladen človek, kakor se zdi ta španški diplomat, na prvi pogled do ušes zaljubiti vanjo?"

"Ni napak. . . čedna je. . . zdrava, mlada. . . polna življenja," je v zadregi naštevala Orana, "Sicer pa, saj veste, ljubezen ima svoj okus. . . In kakor se zdi diplomat ni imel slabega okusa," je skoraj hudomušno pristavila.

"Res srečen zakon! To ste menda hoteli reči, mar ne?"

"Da, prav to. Kakor dva golobčka sta!"

In, kakor, da bi v domišljiji gledalo zanimiv film, se je zagledala v daljavo in pričela pripovedovati:

"Zmerom sta skupaj. . . Nikamor ne hodita, če pa slučajno le morata kam v vas ali pa po opravkih, gresta vselej skupaj. Življenje drugih ju ne zanima. . ." In kakor v sanjah je dokončala: "Prijetno mora biti takšno življenje v dvojce, res"

"Samo, če ni predolgočasno", je podvomil častnikar z modrostjo štiridesetletnega samca.

"Oh, njuno življenje nikakor ni dolgočasno," je vzkliknila Orana v nenadnem ognju.

Med govorjenjem se je mlada žena vsa razvneto sklanjala globoko k svojemu spremljevalcu, da mu ne bi ušla nobena beseda. Častnikar jo je pa zaverovano poslušal in že v mislih pisal zanimivo poročilo svojemu listu. Orani so od veselja nad tem domislekom kar žarele oči, okrog črešnjevo rdečih ustnic ji je pa zdaj pa zdaj zaigral hudomušen smehljaj. In zdelo se je, kakor da bi se tudi spremljevalec nalezl njene dobre volje, kajti zdaj pa zdaj se je zadovoljno nasmehnil ali se sklonil k Orani in k njenemu navdušenemu pripovedovanju kakšno duhovito pripomnil. Nepoznano oko bi, sodeč na prvi pogled, videlo v čednem, razigranem paru mlado-poročenca v medenih tednih ali pa novopečena zaljubljenca.

Če ljudje vidijo, kako lepa dama in čeden možki prijetno kramljata, se spogledujeta in se nasmihata, nehote zmerom mislijo na ljubezen in ne na prijateljstvo.

V trenutku, ko se je Orana ob opisovanju svoje ljubezni do Morena sanjavo zagledala v daljavo, je opazila, kako njen mož z drugega konca sobe nejevoljno in mrklo ogleduje njenega spremljevalca.

Zmagoslaven smehljaj je kakor spročjenje zaigral na lepem obrazu mlade žene.

Ali je mogoče, da se je njen mož vendar le otajal? Torej mu le ni vseeno, kakšen je človek, ki spremlja njegovo ženo?! In čeprav je ta ponosni — najrajši bi rekla ošabni — možak pravkar zatajil svojo ženo, ga je vendar le zbodel pogled na tistega, ki je tako samo po sebi umevno sedel in kramljal ob njeni strani. . .

Pobesila je oči, da Moreno ne bi mogel videti utrinaka sreče, ki se je nenadno vžgal v njih, spet se je globoko sklonila k svojemu spremljevalcu:

"Posebno nečesa ne smete pozabiti! napišite, da je ta hladni, preudarni diplomat, do svoje žene neverjetno nežen in čustven. Da, kar blazno je zaljubljen vanjo. . . Če bi ga zavrata, ali če bi samo podvomil o njeni ljubezni, bi bil zmožen storiti kaj nepremišljenega zaradi ljubosumnosti. . ."

"Ljuba gospa, vaši podatki so neprecenljivi! Napisal bom članek — nekakšno resnično novelo — da ga bodo naši bralci kar požirali. Ne skrbite, znam pisati takšne stvari. Ljubezenska zgodba je današnji čas kakor pripovedka o vilah. . . Slehernega bralca očara, če je napisana nežno in okusno."

"Da, tako nekako!" je zadovoljno vzkliknila mlada žena. "Prosim vas le, nikakšnih namiganj! Zanesem se na vas!"

"Upam, da to ni tako težko. . . Menda vendar veste, da sem resen človek. Sicer pa zgodba sama je kar se da dostojna. Poroka po eni uri znanja. . . on, mlad, možen diplomat, ona, mlada, lepa in premožna. . . Česa želite še več? Gospod, ki ste mi ga pa tako verno opisovali, zna pa tudi strogo gledati. Prav kar me je ošinil s takšnim pogledom, da bi mi kar sapa zaprlo, če bi se čutil krivega. . ."

Orana je nehote zardela. Počasi je dejala: "Najbrž je uganil da govoriva o njemu."

"Možno. Nehote so najini pogledi izdali snov najinega pogovora. Nikar ne glejte več tja, bolje bo. Ne bi bilo pametno, po nepotrebnem jeziti človeka s tako bojevitim obrazom."

(Nadaljevanje prihodnjič)

Neprijetna nezdoga

Port Arthur — Dne 8 avgusta t. l. se mi je pripetila res neprijetna nezdoga. Kakor je že menda mnogim znano, sem topot imel opravka z medvedom, kateri me je napadel pri gozdni kemp. Začel se je divji dvoboj. Medved je dobival s selekci po glavi, jaz pa sem bil deležen njegovih krempljev in zob. Precej časa so njegovi kremplji in ostru zobi praskali po mojih rokah, ki mi jih je ob tej priliki tudi močno ranil, da sem moral oditi v bolnišnico.

Torej naj tukaj izrečem najlepšo zahvalo vsem kateri so me obiskali v bolnišnici in prinesli razna darila. Pa še takšnih je bilo, da bi bil skoraj čez okno skočil, ko mi je tov. Nick pokazal neko spako, katere je bila v smeh vsemu osovju v bolnišnici še drugi dan. Še enkrat lepa hvala vsem, toda nikomur ne želim takega dvo-boja! Pozdravljam vse bralce tega lista, kateri nam je zares v veliko spodbudo in pouk.

Port Arthur — Dne 8 avgusta t. l. se mi je pripetila res neprijetna nezdoga. Kakor je že menda mnogim znano, sem topot imel opravka z medvedom, kateri me je napadel pri gozdni kemp. Začel se je divji dvoboj. Medved je dobival s selekci po glavi, jaz pa sem bil deležen njegovih krempljev in zob. Precej časa so njegovi kremplji in ostru zobi praskali po mojih rokah, ki mi jih je ob tej priliki tudi močno ranil, da sem moral oditi v bolnišnico. V prvi vrsti se moram zahvaliti Jurij Borisu, kateri je priskočil takoj na pomoč, da sva spravila tega kosmatinca na oni svet. No jaz sem se napolil takoj v bolnišnico, kjer sem prebil 12 dni. Sedaj sem France Nemanič.

Kako pridno ponavljajo strup Hitlerja in Musolinija

(Iz 3 strani)

kaj se ne gre za preganjanje katoliške vere, ampak za velika in ogromna posestva, se gre za neomejeno oblast, se gre za velike dohodka, ki so se na račun katoliške vere stekli v roke višjim cerkvenim predstavnikom, posebno pa papežvo blagajno in Rimu. Veliki in brez truda dobljeni dohod-

Stara Churchillova igra

(Iz 2 strani)

mokratični zunanji politiki.

Angleško ljudstvo ima pred seboj dve poti. Prva je pot napredka, skupaj s progresivnimi silami sveta, s Sovjetsko zvezo, z novimi demokracijami v Evropi, s kolonialnimi narodi, s sindikalnim svetovnim gibanjem, z enotnim delavskim razredom. Druga pot je vrnitev v sužnost ameriškega finančnega kapitala in njegovih reakcionarnih angleških družbenikov. Glas Churchilla je glas najbolj reakcionarnih zastopnikov anglo-ameriškega finančnega kapitala, ki se bojuje za razvoj blaginje ljudstva in socializma. Njegova "križarska vojna", kakor Hitlerjeva "križarska vojna", ki se je prav tako posluževal teh gesel, ni bila naperjena samo proti komunizmu in Sovjetski zvezi, Churchillova "križarska vojna", ni bila nič manj naperjena tudi proti razvoju delavskega gibanja in socializma v Angliji. Churchillova politika, ni samo protisovjetska, ta politika je tudi protiangleška, njegova politika bi napravila iz Anglije navadno figuro ameriških milijonarjev, njihovo strateško izpostavljeno oporišče proti socialističnemu svetu, torišče in žrtev zamišljene tretje svetovne vojne.

Churchill zaman govori o "peti koloni" ter skuša skriti dejstvo, da je "peta kolona" klasični produkt fašizma. Angleško ljudstvo si ne želi v svoji deželi petokolonšev, ki bi jih plačeval Wall-street. Patriotizem angleškega ljudstva se dviga proti zaslužjenju po ameriških milijonarjih in interesu reakcionarnih kapitalistov v tej deželi. — Angleško ljudstvo želi stopiti na pot prijateljstva in enotnosti s Sovjetsko zvezo in z vsemi progresivnimi narodi na svetu, da bi bil obvarovan mir in da bi angleško ljudstvo izpolnilo že zdavnaj pričakovane naloge socialnih sprememb v Angliji. To je pot, na kateri bomo premagali reakcionarne načrte za izzivanje tretje svetovne vojne. Prvi, neizogibni korak na tej poti pa je sprememba naše zunanje politike ter demokratična zunanja politika in dosega enotnosti delavskega razreda v Angliji.

("Trideset dana")

ki so toraj poglavitno vprašanje tistim kateri se poslužujejo takozvane preganjanja katoliške vere v Jugoslaviji. Za temi dohodki jočejo begunci v Italiji in Avstriji, a poglavitno Vatikanska blagajna.

25. člen nove ustave FLRJ pravično izloča sicer tiste stvari cerkveno privilegijo, katere je mnoge duhovnika spravila v tabor fašističnih sovražnikov, ter jih še notranja strast podžiga na to, kar je proti cerkvenim in državno družbenim zapovedim. Podžiga jih na imetje, na ogromne dohodka, na oblast, klub dejstvu, da vedno trdijo, da vera nima ničesar skupnega z politiko. Torej je končno že zdavnaj minil čas, da bi nekateri duhovniki v resnici izpolnjevali verske in božje zapovedi, ter služili svojemu stanu tako, kakor jih predpisujeta pravica in človečnost.

Nobenega dvoma ni, da vlada precejšna kriza med posameznimi cerkvenimi krogi, in to med krogi, kateri na vse mogoče načine klabujejo novim demokracijam, napredku in progresu, ter krogi, kateri se skušajo prilagoditi novim nastalim razmeram po drugi svetovni vojni. Ni bila nobena tavnost, da posamezni duhovniki niso odobravali stališče višjih cerkvenih krogov napram marsikaterim socialnim in tudi drugim zadevam, vsled česa so si nakopali tudi mržnjo in so bili odstavljani in predstavljani na vedno manjše podružnice za kazen.

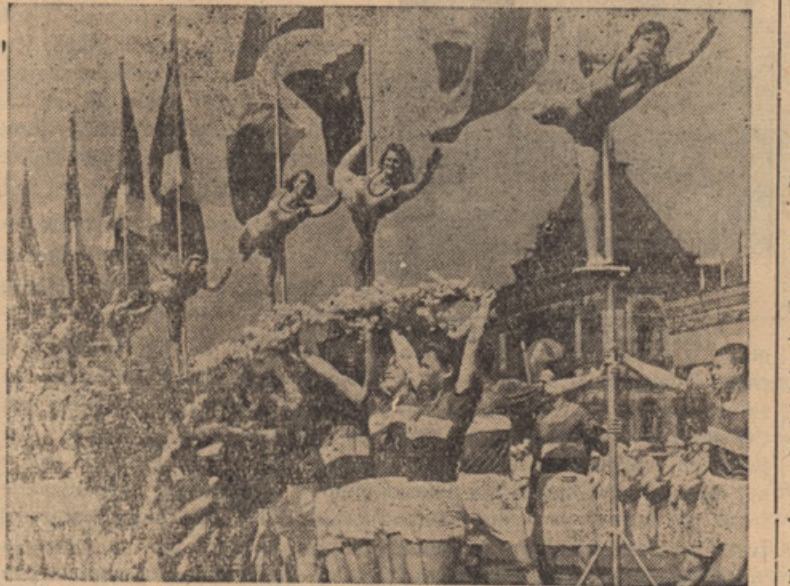
Stalin in maršal Tito, nista odgovorna, če so ruski in jugoslovanski narodi spoznali vrednost prave ljudske demokracije in zasnovali pravice, ki so za narode, ne samo pravica, ampak pravo življenje. Kdo naj zameri bivšemu "bajtarju", da je hrepenel po koščku zemlje, da bi živel človeku dostojno življenje? In sedaj, ko je dobil zemljo, da štiti in zagovarja oblast, katere je ustregla njegovemu hrepenenju! Mar ni ljubljanska škofija vedela, da so številni "bajtarji" v Sloveniji? Seveda da je vedela, toda ni se ji zdelo sramotno lastiti velika imetje, medtem ko so ti številni "bajtarji" potrebovali zemljo za golo življenje. Mnogi župniki se niso ozirali na veliko družino, pa piče dohodnine faranov, ko je bilo treba dati biro, poleg tega, da so lastovalj velika posestva. Če ne boš dal, na sodnijo te bom dal. Tako je zapovedal gospod župnik. Toraj če je narod spoznal kako krivično ga tepe po nepotrebnem neomejena oblast posameznih cerkvenih krogov, ne znaša nihče drugi odgovornost, kakor posamezni cerkveni krogi. Zato ker se niso vladali po nauku vere, ampak po nakupičenju bogastva.

Govor pueblskega škofa se do

-m-

Kino Theatre

Uprava novega Kino Theatra, ki se nahaja na vogalu Manning in College St., Toronto, naznanja otvoritveni dan, ki se začne z prikazovanjem filma v barvah "Russia on parade" v ponedeljek dne 23 septembra.

Prijatelji progresivnih starokrajskih filmov bodo od sedaj vnaprej imeli izredno priložnost zasledovati filme iz raznih držav, kar bo v znatni meri ustreglo že davnim željam velikega števila ljudstva v tej deželi. To mesto, kjer bodo na programu od sedaj vnaprej progresivni starokranjski filmi, bo zavezal Kino Theatre.

Zgornja slika prikaže samo eden prizor iz naj-novejšega filma v barvah "Russia on parade", kateri je v tem oziru prekosil podobne izdelke v Halliwoodu. Je zelo interesanten in poln življenske gibčnosti ter prikaže pravo in življensko sliko sovjetskega ljudstva.

Poleg filma "Russia on parade" bo prikazan film "Moscow Music Hall", z skupino najboljših igralcev, ki nastopijo s pesmijami in narodnim plesom. Podvzeti so tudi koraki, da se dobi čim prej film iz Čehoslovaške in Poljske, ter še ostalih držav, če bo mogoče še to leto.

Zatoraj ne pozabite otvoritveni program novega Kino Theatra, kjer boste vedno s užitkom zasledovali v številnih prizorih nove progresivne filme iz starega kraja.

Začetek tega programa je ob 5.45 uri popoldne dne 23 septembra in se nadaljuje zvečer.

(Konec prihodnjič)